

ANTSLA VALLA ARENGUKAVA 2016-2024

Antsla Vallavalitsus 2015

SISUKORD

SISSEJUHATUS.....	3
1. ANTSLA VALLA ÜLDISELOOMUSTUS	4
2. ARENGUKAVA TÄITMINE PERIOODIL 2011-2014	9
3. ANTSLA VALLA ARENGU MÕJUTAJAD	10
4. ANTSLA VALLA MISSIOON 2024.....	11
5. ANTSLA VALLA VISIOON 2024.....	11
6. VALDKONDADE KIRJELDUSED JA ARENGUVAJADUSED	11
6.1. JUHTIMINE, MAINE JA KOOSTÖÖ	11
6.2. HARIDUS.....	13
6.3. KULTUUR JA VABA AEG	16
6.4. SOTSIAALHOOLEKANNE JA TERVISHOID	17
6.5. ETTEVÕTLUS, TÖÖJÕUD JA HÕIVE	19
6.6. KOMMUNAALMAJANDUS	23
6.7. SELTSID JA KÜLAELU	29
7. ARENGUKAVA ELLUVIIMINE JA UUENDAMINE	30
7.1. ARENGUKAVA FINANTSEERIMISE PÕHIMÕTTED JA TEGEVUSKAVA RAHASTAMINE	30
7.2. ARENGUKAVA ELLUVIIMISE SEIRE, TAGASISIDE JA AJAKOHASTAMINE	30
7.3 ANTSLA VALLA TEISED ARENGUDOKUMENDID.....	30
ANTSLA VALLA TEGEVUSKAVA 2016-2019	LISA 1..... 36
ANTSLA VALLA STRATEEGIAKAART	LISA 2..... 41
KULTUURIMÄLESTISED ANTSLA VALLAS	LISA 3..... 43

SISSEJUHATUS

Valla arengukava on dokument, mis määrab valla olulisemad pikemaajalised eesmärgid. Sisuliselt on tegemist kokkuleppega, milles nii omavalitsuse juhtkond - volikogu ja valitsus ning valla hallatavad asutused (edaspidi allasutus) ja kohalikud elanikud lepivad kokku, millised on Antsla valla prioriteetidid järgmisel 4 aastal täpsemalt ja aastani 2024 üldisemalt.

Valla arengukava ja selles sisalduv tegevuskava on aluseks iga-aastase vallaeelarve koostamisel ning eelarvestrateegia uuendamisel.

Käesoleva arengukava koostamisega alustati 2014. aasta kevadel, mil korraldati kaks suuremat rahvakoosolekut. Koosolekud andsid ülevaate, mis on Antsla vallas hästi, millistes valdkondades ja kuidas tegutseda, et valla olemasolevat olukorda tulemuslikumalt parendada.

Sügisel korraldati valla piirkondades: Kaikal, Tsoorus ja Kobelas külakoosolekud, kus tutvustati selleks ajaks koostatud esialgset arengukava, tehti kokkuvõtte rahvakoosolekutel tõstatatud teemadest. Kokkutulnud inimesed väljendasid oma arvamusi ja töid välja olulisemaid murekohti, mis olid omakorda täiendavaks sisendiks koostamisel olevale arengukavale. 2014. aasta oktoobris toimus järjekordne koosolek, mille käigus prioritseeriti arengukavas kirjeldatud tegevusi.

Kokku osales arengukava koostamisel, erinevatel koosolekutel, 98 inimest, neist 56 korduvalt. Esindatud olid valla ametnikud, volikogu liikmed, valla allasutuste töötajad, kodanikeühenduste esindajad ja ettevõtjad.

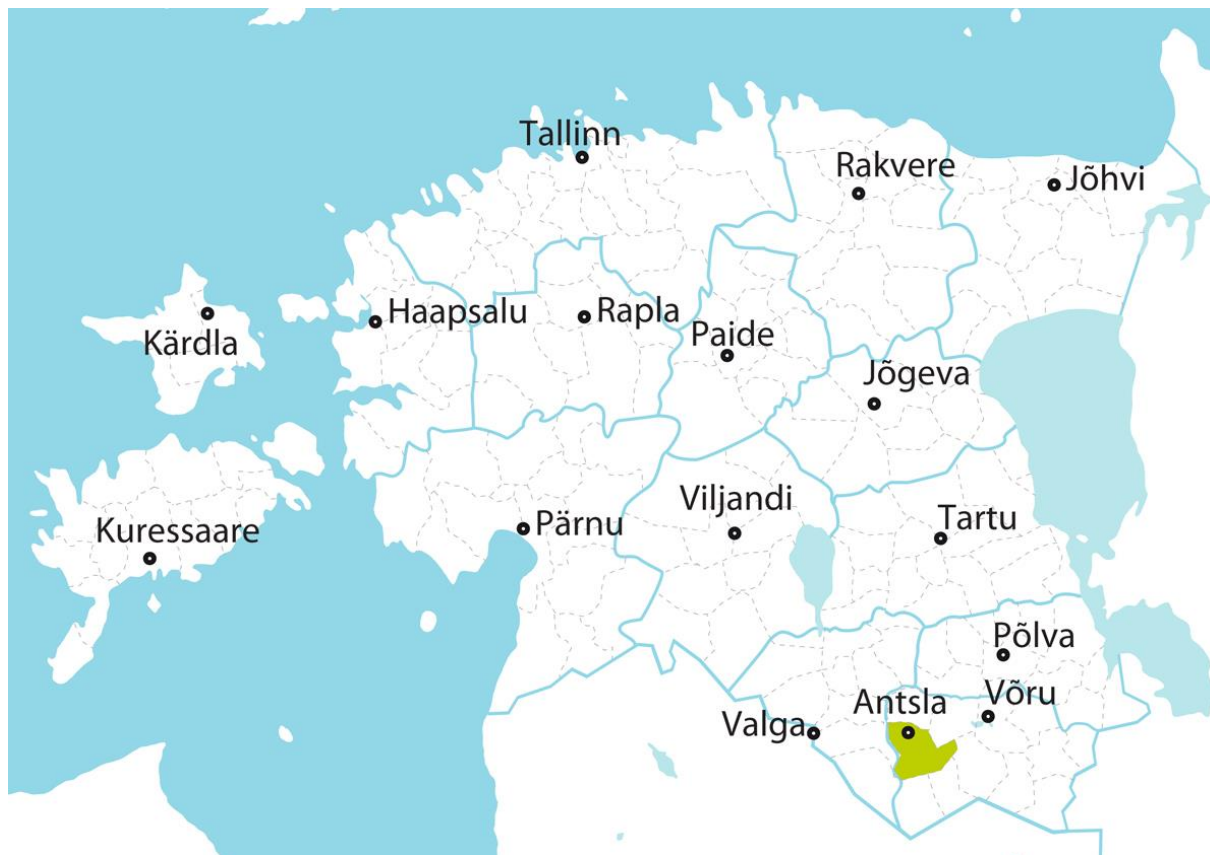
Arengukava hõlmab Antsla valla territooriumi. Alus- ja statistilise materjalina on dokumentidest kasutatud Antsla valla arengukava 2011-2024, Antsla valla terviseprofili ning valla haridusasutuste arengukavasid, samuti vallavolikogu komisjonide protokolle ning andmeid Statistikaameti kodulehelt.

Arengukava esimeses osas antakse ülevaade Antsla vallast: asend, rahvastik ja loodus. Teine, arengukava põhiosa, käsitleb omavalitsusele seadusega sätestatud ülesannetega seotud valdkondade kirjeldust. Selgitatud ja iseloomustatud on ka teisi, valla arengu seisukohalt olulisi valdkondi ning iga osa lõpus on kokkuvõtted arenguvajadustest.

1. ANTSLA VALLA ÜLDISELOOMUSTUS

Antsla vald asub Kagu-Eestis, Võru maakonna lääneosas. Ühist piiri omab Antsla vald põhjas Urvaste vallaga, kirdes Sõmerpalu, idas Rõuge, kagus Varstu, lõunas Mõniste, edelas, läänes ja loodes vastavalt Valga maakonna Karula, Tõlliste ja Sangaste vallaga.

Antsla vald oma tänastes piirides kujunes 1999. aastal, kui Antsla linn ja Antsla vald ühinesid.

Joonis 1. Antsla valla paiknemine

ASUSTUS

Antsla vallas asub üks vallasisene linn, kaks alevikku ja 24 küla. Seisuga 01.01.2015 oli rahvaloenduse andmetele tuginedes elanike arv vallas 3263. Võttes aluseks rahvastikuregistri ehk sissekirjutuse, oli number suurem - 3460. Valdav enamus valla rahvastikust paikneb Antslas ja selle lähiümbruses (5km). Antsla linnas elab 40% valla elanikest.

Lähtudes uuringust „Era- ja avalike teenuste ruumilise paiknemise ja kättesaadavuse tagamisest ja teenuste käsitlemisest maakonnaplaneeringutes” (Tartu Ülikool 2015.a), kuulub Antsla linn 3. tasandi teenuskeskuste hulka. Sellest tulenevalt saab öelda, et Antsla on piirkondlik tõmbekeskus, kus on olemas kõik 3. tasandi teenuskeskuse teenused v.a ujula. Peamiseks ohuks, miks üks või teine teenuseosutaja võib Antslas ja lähiümbruses teenuse osutamise lõpetada, on kahanev elanike arv. Kirjeldades piirkonna ajaloolist kujunemist võib algse keskuseks nimetada 600 aastase ajaloo Vana-Antslat, esmanimetusega Anzen. Tänapäevane vallakeskus Antsla hakkas kujunema pärast Riia-Pihkva raudtee valmimist 1889. aastal.

Kihelkondade perioodil (joonis 2) oli tänane Antsla vald jaotunud kolme kiriklik-etnograafilise piirkonna vahel. Kihelkondade piirid kehtivad osaliselt veel tänaselgi päeval, mil nad jaotavad Antsla valla kolmeks, üksteisest mõnevõrra eraldatuks ja maastikuliselt erinevaks piirkonnaks:

- Antsla ja ümbruskond – omaaegne Urvaste kihelkond;
- Tsooru kant – omal ajal Rõuge kihelkond;
- Kaika kant – jääb ajaloolistele Karula kihelkonna maadele.

Antsla linna lähiümbruse puhul saab nimetada ka väiksemaid, kogukondade tegutsemispiirkondadest tulenevaid kante, kuid kõiki neid liitvaks ja ühendavaks teguriks on valla keskus - Antsla linn ja selle geograafiline lähedus.

Pindalalt 27 078,9 ha on Antsla vald suurim omavalitsus Võrumaal, rahvaarvult Võru linna ja Võru valla järel, kolmandal kohal. Rahvastiku asustustihedus oli seisuga 01.01.2015 Antsla linnas 473 in/km², ülejäänud Antsla vallas 7 in/km² (valla keskmine 12 in/km²). Rahvastiku paiknemine: 85% elanikest elab Antsla linnas ja selle lähiümbruses, 10% Tsooru ning 5% Kaika kandis. Valla keskus Antsla linn jääb maakonnakeskusest Võrust 33 km kaugusele, Valga linna on 37 km, Tartusse 83 km ja Tallinna 277 km. Läti Vabariigi pealinn Riia asub 195 km kaugusel.

Joonis 2. Lõige Vana Võrumaa kihelkondade kaardist. Regio 2013.

RAHVASTIK

Antsla valla rahvastikuprotsesse iseloomustab enim elanikkonna vähenemine, mis on kestnud 20 aastat. Selle perioodi kestel on elanike arv vähenenud 1646 inimese võrra - 5106-lt inimeselt 1994. aastal kuni 3460 inimeseni 2015. aasta jaanuaris.

Negatiivsed on nii rändesaldo (aastast 1994) kui loomulik iive (aastast 1996).

Ajavahemikul 2003-2013 vähenes elanike arv vallas rändest tulenevalt 546 inimese võrra. Viimasel kümnel aastal on vallast lahkunud keskmiselt 124 inimest aastas ning siia saabunud keskmiselt 72 inimest aastas.

Loomuliku iibe tulemusel on viimasel kümnel aastal elanike arv vallas vähenenud keskmiselt 30 inimese võrra aastas. Kui keskmiselt (viimased 10 a) sündis vallas 30 last aastas, siis surmajuhtude arv oli 60.

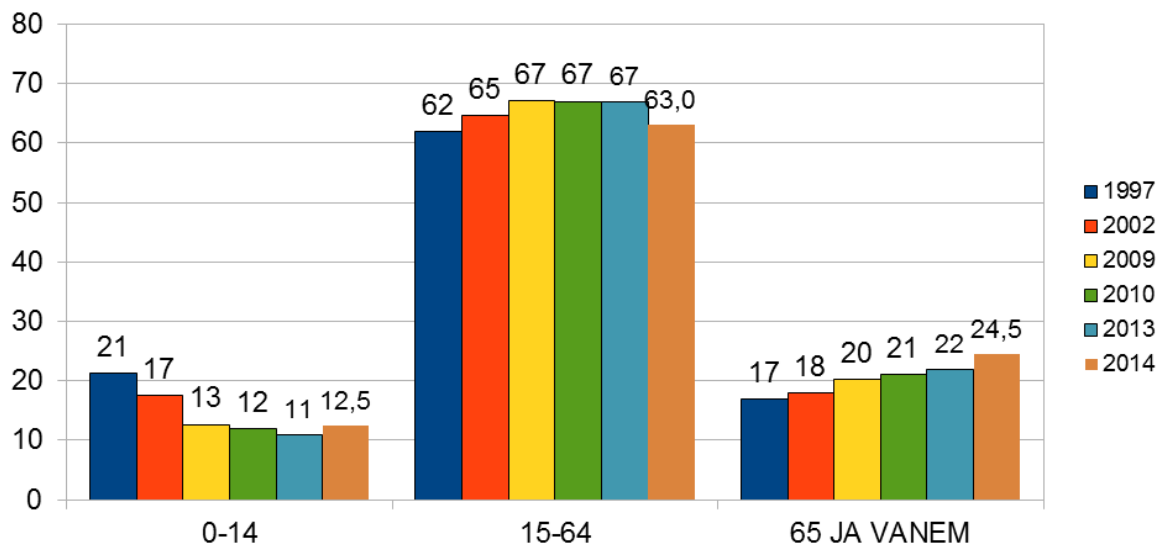
Võrreldes rahvaarvu muutumist Võru maakonna teiste omavalitsustega näeme Antsla vallas maakonna keskmisest pisut kiiremat vähenemist.

Tabel 1. Võru maakonna rahvastiku muutus viimase 10 aasta jooksul (*Võru maakonna arengustrateegia 2014-2025*)

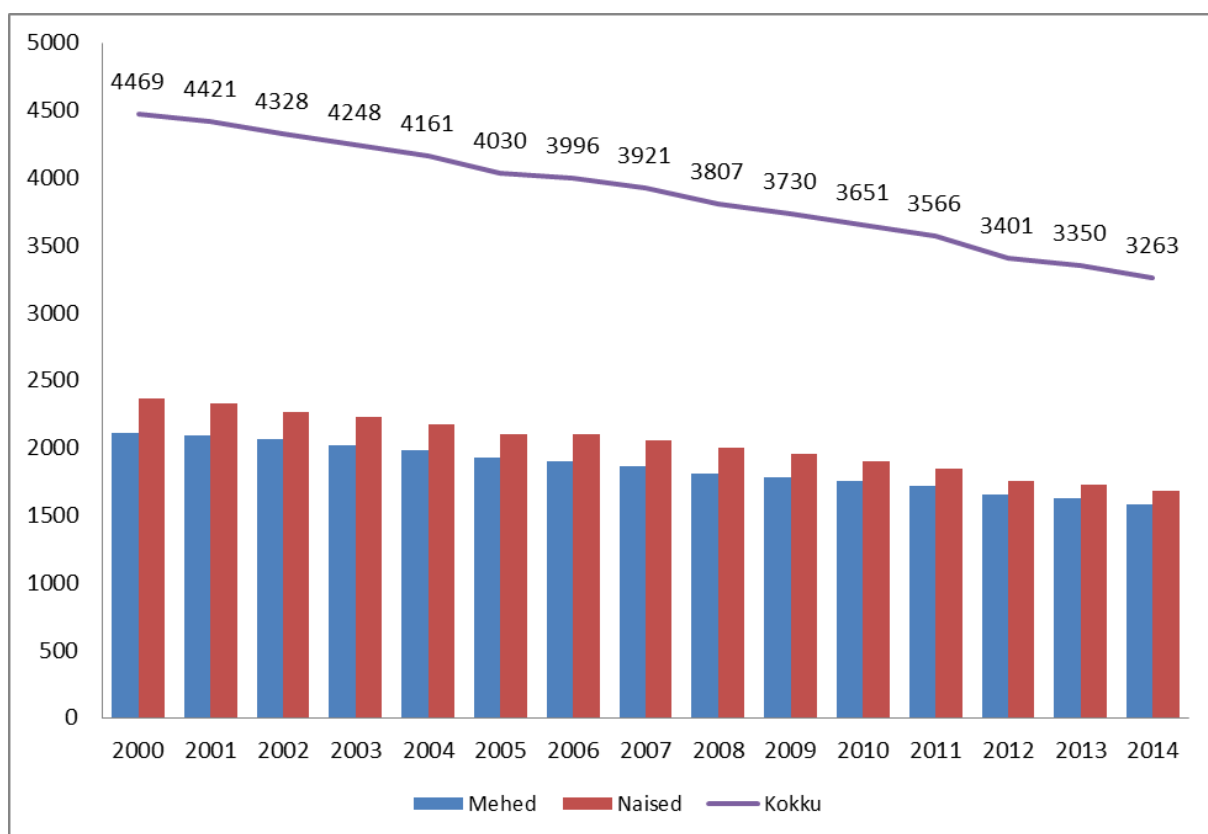
KOV	2005	2014	Muutus
Võru linn	14 552	13 171	-1381 / -9,5%
Antsla vald	4 263	3 517	-746 / -17,5%
Haanja vald	1 278	1 136	-142 / -11,1%
Lasva vald	1 826	1 704	-122 / -6,7%
Meremäe vald	1 315	1 119	-196 / -14,9%
Misso vald	857	693	-164 / -19,1%
Mõniste vald	1 088	921	-167 / -15,3%
Rõuge vald	2 338	2 219	-119 / -5,1%
Sõmerpalu vald	2 060	1 843	-217 / -10,5%
Urvaste vald	1 589	1 314	-275 / -17,3%
Varstu vald	1 353	1 128	-225 / -16,6%
Vastseliina vald	2 221	2 075	-146 / -6,6%
Võru vald	5 057	4 809	-248 / -4,9%
<i>Maakond kokku</i>	<i>39 797</i>	<i>35 649</i>	<i>-4148 / -10,4%</i>
Eesti kokku	1 370 224	1 354 670	-15 554 / -1,1%

Kuna lahkujateks on valdavalt nooremad inimesed, suureneb ka elanikkonna keskmine vanus. Kui 1997. a oli vallaelanike keskmine vanus 38 siis 2014. a jaanuaris 45 aastat.

Ülalkirjeldatud protsesside jätkumisel on prognoositav elanike arv Antsla vallas 2030. aastal ca 2800 inimest (Statistikaameti prognoos).

Joonis 3. Vallaelanike vanuseline struktuur ning selle muutumine ajas. (Statistikaamet)

Joonis 4. Rahvaarvu dünaamika Antsla vallas 2000-2014. (Statistikaamet)

LOODUSKAITSE, KULTUUR-AJALOOSED OBJEKTID

Antsla vallas saab eristada kolme erinevat maastikuvööndit. Viljakate muldadega valla põhjaosa kujutab endast lamm- ja moldorgudest läbitud tasast või vähe lainjat lavamaad, mis seob Otepää kõrgustiku Karula kuplistikuga. Rohkete väikeste ümarate kuplitega Karula kõrgustik läbib valla keskosa edela-kirde suunas. Siinne maastik on vaheldusrikas - metsade ja niitudega kaetud kuplid paiknevad kas külg-külje kõrval või hajusalt, nende vahel on sood ja soostunud metsad ning järved ja ojad. Kõrgustiku liivakivist aluspõhja katavad mandrijää poolt kuhjatud setted. Suurimate kuplite-küngaste-mägede suhteline kõrgus ulatub Haabsaare - Kaika ümbruses 40 meetrini. Kuplistikust lõuna ja kagu suunas madaldub maastik Hargla nõkku.

Kaitsmaks siinset omapärast kuppelmaastikku ning taaselustamiseks Lõuna-Eesti maakultuuri, loodi 8. detsembril 1993. a Karula rahvuspark. Pindalalt Eesti väikseim rahvuspark (12 300 ha) jääb Karula, Antsla, Mõniste ja Varstu valla territooriumitele. Lisaks teistele kaitseväärtustele (mitmed haruldased liigid, suured metsamassiivid, eritüüpi järved jne) peetakse oluliseks pärandkultuurmaastikke, mille säilitamisega kaasnevad lisakulutused niitmistöodele ja võsatõrjele.

Kaika lähedalt saab alguse Mustjõgi, mis suubub läbi Tsooru ürgoru Koiva jõkke. Rohkelt on vallas maalilisi maastikupilte pakkuvaid järvi: Mähkli, Sibula, Suur- ja Väike Saarjärv, Ähijärv (174 ha) ja Suur Pehmejärv (40 ha). Lisaks looduslikele veekogudele on vallas mitmed kalakasvatamise eesmärgil rajatud paisjärved ning tiigid.

Veidi alla poole (46,4%) valla territooriumist on kaetud metsaga. Suuremad marja- ja seenerikkad metsamassiivid paiknevad valla edela- ja lõunaosas. Valla territooriumist 19% võtab enese alla Karula Rahvuspark. Tulenevalt pargi kaitsekorralduskavast jääb ligi viiendik valla pindalast intensiivsest majandamisest välja.

Antsla vallas on 57 kaitstavat kultuurimälestist, loodusobjekti ning huviväärsust (lisa 1).

Väljapaistvam ja omapäraseim on maamärgi staatust kandev Vana-Antsla mõisakompleks koos liigirikka pargi ning mitmete erisuguste hoonetega. Peahoone koos seda ümbritseva tiigiga on ainulaadne kogu Eestis.

2. ARENGUKAVA TÄITMINE PERIOODIL 2011-2014

Antsla valla arengukava eelmisel perioodil, aastatel 2011-2014 viidi ellu alljärgnevad tegevused:

1. Kehtestati Antsla valla üldplaneering.
2. Toetati erinevaid Antsla valla territooriumil korraldatud kultuuri- ja spordiüritusi.
3. Kaasfinantseeriti mittetulundussektori projekte eesmärgiga suurendada investeringuid valda.
4. Osaleti LEADER programmis, mis on suunatud külaliikumise ja kogukonna tegevuste edendamisele.
5. Koostati Antsla Gümnaasiumi C korpuse renoveerimise projekt.
6. Renoveeriti Antsla Gümnaasiumi katlamaja.
7. Soojustati ja renoveeriti Lusti lasteaia hooneosa fassaad.
8. Uuendati Lusti Lasteaia köögiseadmed.
9. Rajati Kasumetsa terviserada koos valgustusega. Osteti lumesaan.
10. Rekonstrueeriti Antsla KSK küttesüsteem.
11. Uuendati „Raudteejama ringi“ haljasala ning parkla.
12. Alustati linnatänavate tolmuvabaks muutmist.
13. Antsla linna rajati skate –park.
14. Kinnitati kodukaunistamiskonkursi tingimused.
15. Korraldati küsitlus saamaks elanikelt tagasisidet omavalitsuse ülesannete täitmise osas.
16. Kinnitati Antsla valla „Aasta tegu“ statuut ning algatati uute vallakodanike ja nende vanemate tänuürituse traditsioon.
17. Moodustati Antsla valla noortevolikogu.

Antsla vald on oma arendustegevuses järginud valla arengukavas aastateks 2011-2024 püstitatud eesmärgid ning tegutsenud vastavalt visioonile.

3. ANTSLA VALLA ARENGU MÕJUTAJAD

Omavalitsuse üheks olulisemaks mõjutajaks on asend –kaugus olulisematest keskustest ning tähtsamatest liiklusmagistraalidest. Lähimatest keskustest Valga, Võru ja Otepää asub Antsla võrdsetel kaugustel. Suuremast maanteest (Võru-Kuigatsi-Tõrva) jääb Antsla 7 km kaugusele. Antsla kujunemisel olulisimat rolli mänginud raudtee on 2015. aasta seisuga vähe kasutuses ning siinset elu-olu ei mõjuta.

Tuginedes erinevatele regionaalsetele uuringutele võib väita, et regionaalpoliitiliselt on riigi jaoks oluline tagada eluliselt oluliste teenuste säilitamine ka väljaspool maakonnakeskuseid.

Antslas on 2015. aasta seisuga tagatud järgmised kohalikud kvaliteet- ja põhiteenused: kiirabi, päästekomando, politseipunkt, postkontor, töötukassa büroo, hooldekodu eakatele, gümnaasium, perearsti teenused.

Ühistranspordi ebarahuldavad ühendused ning kaugused keskustest on tegurid, mis Eesti ääremaadele jäävate omavalitsuste elanikkonda kahandavad (tabel 1). Antsla valla keskmine brutotulu on madalam nii Eesti kui ka Võru maakonna vastavast näitajast (tabel 2).

Arvestades Võrumaa keskmist palgatulu ja Antsla valla paiknemist ei ole kaugemal tööl käimine tõenäoliselt paljudele majanduslikult tasuv.

Tabel 2. Võrumaa palgatöötaja keskmine brutotulu 2005- 2013. (Võru maakonna arengustrateegia 2014-2025, Statistikaamet)

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	Muutus %
Võru linn	429	498	606	688	662	657	680	715	773	816	90
Antsla vald	432	498	597	665	627	635	659	692	731	775	79
Haanja vald	398	479	603	686	647	648	682	746	813	909	128
Lasva vald	379	443	542	642	618	629	643	695	730	782	106
Meremäe vald	395	435	514	599	557	571	631	689	753	769	95
Misso vald	404	464	605	704	654	630	642	713	739	813	101
Mõniste vald	378	424	519	620	600	603	634	663	720	774	105
Rõuge vald	391	475	592	692	653	665	687	716	776	837	114
Sõmerpalu vald	434	508	601	707	706	706	724	741	815	883	103
Urvaste vald	437	491	589	681	660	636	657	698	748	782	79
Varstu vald	438	511	611	730	713	716	759	777	780	853	95
Vastseliina vald	441	516	605	685	669	678	700	717	758	806	83
Võru vald	430	501	609	708	671	676	704	740	789	841	96
Maakond kokku	423	492	597	685	657	657	682	717	769	819	94
Eesti kokku	502	582	705	806	771	767	798	844	900	954	90

Arengut pärssivaks teguriks võib olla elanike passiivsus ja vähene ettevõtlikus, samuti tagasihoidlik osalemine erinevatel üritustel ja ettevõtmistel.

Arengut positiivselt mõjutava tegurina saab nimetada asjaolu, et erinevate riiklike arengudokumentide alusel on Antsla piirkondlik tõmbekeskus. Viimase 10 aasta jooksul on maksumaksjate arv Antsla vallas püsinud samal tasemel (joonis 8). Ettevõtlusvõimaluste loomiseks on maakondliku kokkuleppe alusel alustatud Kobela tööstusala arendust.

4. ANTSLA VALLA MISSIOON 2024

ANTSLA VALLAVALITSUS JA VOLIKOGU TEGUTSEVAD SELLE NIMEL, ET INIMESED SOOVIVAD ANTSLA VALLAS ELADA NING ANDA OMA PANUSE SIINSE ELUKESKKONNA EDENDAMISEKS

5. ANTSLA VALLA VISIOON 2024

ANTSLA VALD ON ATRAKTIIVNE ELUKESKKOND, KUS LÄBI TULEMUSLIKU KOOSTÖÖ ON HEAL TASEMEL TÖÖ NOORTEGA, KONKURENTSIVÕIMELINE HARIDUS, ARENEV ETTEVÕTLUS NING SIINNE PÄRAND ON KAITSTUD JA HOITUD.

Visiooni täpsustavad ning sellest tulenevad strateegilised eesmärgid on:

1. Vallas on väärtustatud tugevad kogukonnad ja huvigrupid, kes on otsustamisse kaasatud ja teevad tihedat **koostööd**.
2. Vallas on ühtne ja koordineeritud **noorsootöö** juhtimine, noortega arvestatakse ning neid tunnustatakse.
3. Kõik Antsla valla ning ümbruskonna lapsed saavad hea **hariduse** ning võimaluse välja arendada oma anded, võimed ja oskused.
4. Läbi **ettevõtluse** on suurenenud töökohtade arv ning paranenud ettevõtjate ja omavalitsuse vaheline koostöö.
5. Antsla valla **päränd** on hästi hoitud ning targalt kasutatud kogukonna ja külaliste huvides.

6. VALDKONDADE KIRJELDUSED JA ARENGUVAJADUSED

6.1. JUHTIMINE, MAINE JA KOOSTÖÖ

Valla juhtorganiks on Antsla vallavolikogu, mille liikmete arv on 13. Volikogus on moodustatud 5 komisjoni: arengu- ja planeerimiskomisjon, eelarve- ja majanduskomisjon, haridus- ja kultuurikomisjon, sotsiaal- ja tervishoiukomisjon ning revisjonikomisjon. Volikogu istungid toimuvad reeglina iga kuu kolmandal teisipäeval. Volikogu komisjonide koosolekud toimuvad vastavalt vajadusele.

Antsla Vallavalitsuses töötab 15 spetsialisti/ametnikku, vallavalitsus on neljaliikmeline. Alates 2013. aastast on ametnike arv vähenenud 4 inimese võrra. Kokku oli Antsla valla koosseisu kuuluvate üksuste töötajate arv 2014. aastal, taandatuna täistööajale 134 inimest, kellest haridusvaldkonnas töötas 92, vallavalitsuses 25 (sh haljastus, kalmistud, jäätmekäitlus) ning kultuurivaldkonnas 17. 2008. aastal olid numbrid vastavalt: 179, 124, 33 ja 18.

Lähtudes Geomedia poolt koostatavast KOV üksuste võimekuse indeksist, paiknes Antsla vald üldises pingereas järgmiselt:

- aastatel 2005-2008 oli koht 118, seda 226 Eesti omavalitsuse seas;
- aastatel 2009-2012, koht üldjärjestuses langes, 137.
- aastatel 2010-2013 oli Antsla vald 131. kohal 215 omavalitsuse seas.

Tänane valla mainekujundus ja kohaturundus toimub peamiselt valla facebook lehe kaudu, mida jälgib keskmiselt viis tuhat inimest. Infot on võimalik edastada ka erinevatele sihtgruppidele. Teiseks maine kujundajaks on piirkondlikud lehed (nt Võrumaa Teataja, Lõunaleht) ning vähesel määral üleriigilised päevalehed. Kohalikku mainet kujundab Antsla Valla Leht, mis jõuab kõigi vallaelanike postkastidesse.

Antsla Vallavalitsusel on sõpruslepingud Säffle kommuniga Rootsis, Uusikaupunki vallaga Soomes ning Ikškile vallaga Lätis. Viimastel aastatel ei ole sõprusvaldadega kohtumisi toimunud.

Paremate teenuste osutamise nimel tehakse koostööd naaberomavalitsuste ja Võru Maavalitsusega.

Arenguvajadused

Lisaks Antsla valla ametnike ja töötajate erialakoolitustele ja täiendõppele, tuleb korraldada arengule ja koostöö edendamisele suunatud sündmusi ja/või koolitusi, millel osaleksid ka piirkondlike kodanikeühenduste liikmed ning valla allasutuste töötajad.

Tagamaks valla ametnike ja töötajate eesmärgipärane tegevus, on oluline luua arenguestluste süsteem. Valla juhtimist võimaldab tõhustada ka kaasaegsete infolahenduste senisest laialdasem rakendamine.

Oluline on jätkata Antsla valla positiivse kuvandi loomist. Suurema huvigrupiga sündmusi tuleb aktiivsemalt turundada. Usaldusväärse kuvandi saavutamisele aitab kaasa volikogu ja vallavalitsuse poolt vastu võetavate otsuste läbipaistvus ning otsuste tagamaade regulaarne selgitamine avalikkusele.

Tegutseda selle nimel, et valla leht ilmuks sagedusega kord kuus.

Vajalik on jätkata koostööd naaberomavalitsuste ning Antsla lähipiirkonnas tegutsevate ühenduste ning ettevõtjatega. Kaasata neid erinevate sündmuste korraldamisel, avalike teenuste osutamisel, informatsiooni jagamisel ning mahukamate projektide kavandamisel ja teostamisel. Haldusreformist tulenevalt on Antsla valla eesmärk jääda piirkondlikuks tõmbekeskuseks.

Elanikkonna ühtekuuluvustunde parandamisel on eelduseks erinevate traditsiooniliste ürituste ja sündmuste toimumine ning lisandumine. Sama eesmärki aitab saavutada vallas tekkiva teabe järjepidev edastamine vallaelanikeni ja ka laiemale ringile. Positiivne info ja piirkonna kuvand on see, mis paneb mujal elavaid inimesi mõtlema maale elama asumisele.

Kodu- ja omakanditunde parandamise nimel jätkata vallale oluliste inimeste tunnustamisega.

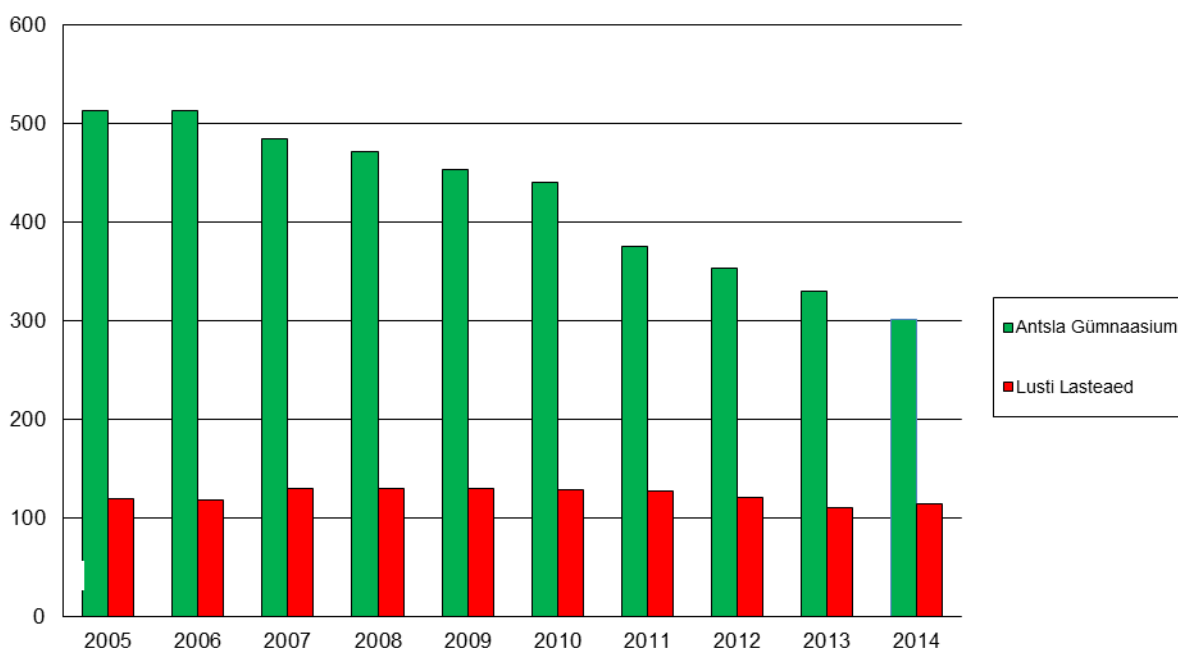
Tegeleda Antsla valla turundamisega järjepidevalt. Kiirendamaks ning hõlbustamaks uute elanike sisseelamist Antsla valda, koostada andmekogumik (infovihik) valda puudutava infoga. Leida võimalusi nn elukoha kampaaniate korraldamiseks koostöös kohalike ettevõtetega.

6.2. HARIDUS

2015. aastal tegutseb Antsla vallas kolm haridusasutust: Lusti Lasteaed, Antsla Gümnaasium ja Antsla Muusikakool. Alusharidus omandatakse Lusti Lasteaias, põhi- ja üldkeskharidus Antsla Gümnaasiumis. 2005. aastani tegutses Lepistu Põhikool Tsooru kandis. Teised Antslale lähimad koolid asuvad Lüllemäel, Kuldres, Varstus ja Sänna külas (Leiutajate Külakool). Huviharidust saab omandada Antsla Muusikakoolis.

Haridusvaldkond moodustab valla eelarvest olulisema osa, viimastel aastatel on see olnud 44-48% valla eelarvelistest kuludest.

Alates 2005. aastast on õpilaste arv Antsla Gümnaasiumis pidevalt vähenenud (joonis 5).

Joonis 5. Õpilaste arv ja selle muutumine valla haridusasutustes. *Antsla Vallavalitsus*.

Lähiaastatel Antsla vallas elavate ning 1. klassi astuvate laste arv oluliselt ei vähene (tabel 3). Võttes arvesse väljarände ning tegelikkuses vallas elavate inimeste arvu, võib laste arv olla mõnevõrra väiksem.

Tabel 3. Esimeses klassis õppima asuvate laste arv aastatel 2015-2021. *Rahvastikuregister 2015*

aasta	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
laste arv	27	27	26	27	21	24	24

Alusharidus

Lusti Lasteaed on tänapäevase keskkonnaga koolieelne haridusasutus, mis tegutseb alates 1981. aastast. Lasteaia eripäraks on loodus- ja keskkonnakasvatus, mille kaudu soodustatakse ja võimaldatakse õuesõppe läbiviimist ning õpivaldkondade omavahelist lõimimist. Lasteaial on avar õueala. Lasteaia territooriumi ümbritseb mets, mis loob soodsad võimalused õppekäikudeks, matkadeks, õuesõppeks ja sportlikuks tegevuseks. Lasteaia õue- ja metsaalale on rajatud looduse õpperada. Ühes lasteaiarühmas tegutseb Võro keelepesarühm.

2012. aasta oktoobris korraldatud vallaelanike rahuloluküsitlusel osutus lasteaiateenus vastajate arvates kõige paremini toimivaks valla avalikuks teenuseks.

Lasteaias käivate laste arv on viimasel kümnel aastal muutunud vähe, võrreldes valla üldise elanike arvu vähenemisega. 2001. aastal oli lapsi lasteaias 120, 2010. aasta kevadel 129 ning 2015. aasta sügisel 106.

2013. aastal soojustati ja renoveeriti osaliselt Lusti Lasteaiahoone fassaad. 2014. aastal renoveeriti lasteaia juurdepääsutee ning laiendati ja asfalteeriti lasteaia parkla.

Lasteaia hoone üks tiib on kasutuseta.

Lasteaial on vallavolikogu poolt kinnitatud ning 2016. aastani kehtiv arengukava.

Üldharidus

Hariduse ajalugu Antslas ulatub aastasse 1887. Keskkooli omandamise võimalust hakati osutama 1. septembrist 1945.

Kooli tegevus toimub täna kahes, eri aegadel ehitatud hoones. Vanem, 1958. aastal valminud A-korpus renoveeriti täies ulatuses 2010. aastal. Selles hoonekorpusasuvad algklasside ruumid, kooli raamatukogu, auditoorium, arvutiklassid, riidehoid. Uuem hoonetekompleks B ja C korpusega valmis 1977. aastal. Hoones, mis tollal projekteeriti ning ehitati 800 õpilasele, õpib 2015/16 õppeaastal 290 last, klassikomplektide arv on 19.

Antsla Gümnaasiumil on 400 m pikkuse jooksurajaga 1950 -ndate lõpus rajatud ja uuendamist vajav staadion.

2012. aastal renoveeriti Antsla Gümnaasiumi katlamaja ning viidi õliküttelt puiduhakkele.

Antsla Gümnaasium lähtub olulisemate otsuste ja investeeringute tegemisel kooli arengukavast, mis kinnitati vallavolikogu poolt 2014. aasta kevadel.

Huviharidus

Antsla vallas on võimalik huviharidust omandada Antsla muusikakoolis. Kool tegutseb Antsla Kultuuri- ja spordikeskuse (KSK) ruumides, mis renoveeriti aastatel 2002-2008.

Viimastel aastatel on õpilaste arv muusikakoolis ca 55-60 õpilast.

Õpetatavad instrumendid 2015/16 õppeaastal on: klaver, akordion, plokkflööt, saksofon, trompet, klarnet, tenor, alt, metsasarv, viiul, kitarr, tuuba, ristflööt.

Rahvusparki külastuskeskuses on Keskkonnaameti keskkonnahariduse õppeklass, kus erinevatel sihtrühmadel on võimalik osaleda keskkonnahariduslikel õppeprogrammidel või kasutada erinevaid õppevahendeid looduse iseseisvaks tundma õppimiseks. Antud piirkond on aastaid olnud praktiliste tööde läbiviimise kohaks erinevate kõrgkoolide jaoks (Karula Rahvuspark).

Arenguvajadused

Tulenevalt Antsla asukohast on gümnaasiumihariduse omandamise võimaluse jätkamine Antslas oluline. Gümnaasiumiosa sulgemine ja õpilaste teistesse koolidesse õppima asumine võib kiirendada Antsla valla elanikkonna vähenemist.

Vajalik on rekonstrueerida Antsla Gümnaasiumi B ning C korpus, lähtudes perspektiivsest ruumivajadusest 2030. aastal. Uuendamist vajab Antsla Gümnaasiumi staadion.

Lusti Lasteaias on vajalik uuendada elektrisüsteem ja mänguväljaku atraktsioonid. Rakendus tuleb leida Lusti Lasteaia kasutuseta hooneosale.

Tegeleda järjepidevalt õpilastranspordi parendamisega.

6.3. KULTUUR JA VABA AEG

Valla allasutustest arendavad kultuurielu: Antsla Kultuuri- ja spordikeskus ning Tsooru Rahvamaja. Raamatukogud asuvad Antsla linnas, Kobelas, Tsoorus ja Haabsaases.

Antsla KSK-s tegutseb 2015. aasta sügisel 12 erinevat kultuuri- ja spordiringi, kus osalejaid on ~210. Tsooru Rahvamajas on 5 erinevas ringis 30 osalejat. Valla neljas raamatukogus oli 2014. aastal lugejaid kokku 1588.

Kultuuri- ja spordiringid tegutsevad ka Antsla Gümnaasiumis ning Lusti Lasteaias. Lisaks valla allasutustele tegelevad kultuuri, spordi ja vabaaja edendamiseks mitmed vallas tegutsevad kodanikuühendused ja eraisikud.

Arvestades rohkearvulist valla esindatust 2014. aasta üldlaulu- ja tantsupeol, saab öelda, et kultuuri arendamine ja toetamine on Antslas heal tasemel.

Antsla linnas asuvas Laululava pargis korraldati 2015. aastal kaks kultuurisündmust. Lisaks toimusid üritused seoses Hauka laadaga.

Muuseumidest asub vallas Antsla Gümnaasiumi muuseum. Arhitektuuri- ja ajaloomälestistest annab ülevaate lisa 1.

Vallas tegutsevad kodanikuühendused ja füüsilised isikud saavad taotleda erinevate kultuuri- ja spordiürituste läbiviimiseks rahalist toetust.

Kultuuri üheks osaks on kultuuripärand. Antsla valla kultuuripärandi säilitamise ja tutvustamisega tegeletakse aktiivsemalt Karula rahvusparki territooriumil, toimuvad õppepäevad, traditsioonilised üritused ning pärandi uurimine.

Vana-Antslas on renoveerimist vajav mõisakompleks.

Antsla linnas puudub väikelaste mänguväljak ning pole ka väikelastele mõeldud üksikuid mänguattraksioone.

Noorsootöö

Antsla vallas on noorsootööga aktiivsemalt tegeletud 2010. aastast. Antsla Kultuuri- ja spordikeskuses asuvas noortetoas pakub noortele vabaaja tegevusi Antsla Noortekeskus. 2009. aastal ehitati noortekeskuse ruumid Tsooru Rahvamajas.

2013. aasta jaanuaris alustas tegevust Antsla Noortevolikogu.

Noortega tegelevad EKB Antsla ja EELK Urvaste Kogudused.

Noorte huvitegevust korraldab ka Antsla Gümnaasium. Valla kodanikeühendustest tegeleb järjepidevalt noortega tantsuselts Pärliline. Koolivaheaegasil aitab sisustada Boose selts. Antsla vallas tegutsevad aktiivselt Kaitseliidu noorteorganisatsioonid.

Antsla valla noored saavad taotleda projektide läbiviimiseks rahalist toetust.

Arenguvajadused

Tegeleda järjepidevalt kultuuritaristu parendamisega.

Tegeleda selle nimel, et osavõtt erinevatest kultuuri- ja spordiüritustest ja sündmustest oleks suurem.

Kultuuripärandi säilitamiseks ja tutvustamiseks jätkata traditsiooniliste ürituste läbiviimist. Pöörata tähelepanu olulisematele rahvakalendri tähtpäevadele, nende tähistamisele ning traditsioonide tutvustamisele.

Leida võimalusi Antsla laululava aktiivsemaks kasutamiseks.

Rakendada noorsootöös piirkonnapõhist tegevust: Kobelas, Vana-Antslas ja Tsoorus. Leida Antsla Noortekeskusele suuremad ruumid.

Koostöös noortevolikogu, õpilasesinduse ja gümnaasiumis tegutsevate õpilasfirmadega algatada noortele erinevaid tegevusi. Võimaldada tegevusi ka vanematele kui 18 aastastele noortele.

Kultuuri- ja sporditöö edendamiseks koostada valdkondlik arengukava.

6.4. SOTSIAALHOOLEKANNE JA TERVISHOID

Sotsiaalhoolekande eesmärk ja ülesanne on abistada ja toetada peamiselt elanikkonna seda osa, kes ei tule iseseisvalt toime oma elu korraldamisega: lapsed, eakad, puuetega inimesed, töötud, ajutiselt töövõimetud, vanemliku hoolitsuseta lapsed ja teised sotsiaalabi vajavad isikud.

Antsla vallas pakub ööpäevaringset hooldusteenust MTÜ Antsla Tervisekeskus 35-le eakale või puudega inimesele, kes ei saa enam hakkama kodustes tingimustes. Tervisekeskuse ruumid on remonditud ja sisustatud kaasaegse mööbliga. Antsla valla eakaid ja erivajadusega isikuid on paigutatud ka naabervaldade hoolekandetasutustesse.

MTÜ Antsla Tervisekeskuse ruumides osutatakse alates 2004. aasta aprillist igapäeva elu toetamise teenust ja alates 2014. aastast toetatud elamise teenust kliendi kodus psüühiliste erivajadustega inimestele. Lisaks osutab MTÜ Antsla Tervisekeskus abivajajatele vajadusel pesupesemis- ja pesemisteenust.

2014. aastal viibis 9 Antsla valla vanemliku hoolitsuseta last asenduskodu teenusel.

Seisuga 31.10.2015 oli Antsla vallas 620 erivajadusega inimest, neist lapsi 38, tööealisi 395 ja pensioniealisi 225. Hooldaja on määratud 32-le täiskasvanud inimesele ja 23-le lapsele.

2015. aasta oktoobris oli vallas töötuna arvel 86 inimest.

Hooldustöötajad osutavad koduhooldusteenust abivajajatele üksi elavatele pensioniealistele või erivajadusega isikutele nende kodudes.

Tervis

Omavalitsuse ülesanne on tagada arstiabi kättesaadavus kõigile elanikele ning leida võimalusi mitmesuguste soodustuste ja toetuste maksmisel.

Antsla valla piirkonda teenindavad 3 perearsti koos pereõdedega, nende vastuvõturuumid asuvad MTÜ Antsla Tervisekeskuse esimesel korrusel. Valla piirkonnas osutatakse ka koduõendusteenust. Hooldusravi tegevus toimub patsiendi kodus, kus saab rohkem arvestada iga patsiendi individuaalsete vajadustega.

Elanikele osutatakse hambaraviteenust ja töötab mitu massööri. Ravimeid müüb Antsla Apteek (OÜ Reiola).

Antslas on kiirabibrigaad, mis kuulub Lõuna-Eesti Haigla AS kiirabi koosseisu. Kiirabiteenuse säilitamine piirkonnas on vajalik.

Tervise edendamiseks seotud tegevusi korraldavad kodanikuühendused ja vallavalitsus. Tervisenõukogud on loodud Antsla Gümnaasiumis ja Lusti Lasteaias, kes korraldavad tervist edendavaid koolitusi, üritusi ja tegevusi lastele ning töötajatele.

Oluline osa inimeste liikumisharrastuse kasvatamisel on ujumisel ning sellega tegelemine juba lapseas. Antsla Gümnaasium korraldab õpilastele ujumise algõppe kursuse. Antsla piirkonnas puudub siseujula. Lähimad ujulad asuvad 37 km kaugusel Pühajärvel ja Väimelas.

Terviseedendamise valdkonnas elluviidavaid ja planeeritavaid tegevusi kajastab Antsla valla terviseprofiil.

Arenguvajadused

Sotsiaaltöö paremaks korraldamiseks Antsla vallas on vajadus lastekaitsespetsialisti ja tugiisikute järele.

Sotsiaaleluruumid Antsla vallas on halvas seisus. Vajalik on ehitada sotsiaalmajja või võtta kasutusele täiendavalt sotsiaaleluruume.

Perearstide ruumid ei vasta tänapäeva tingimustele. Leida võimalusi uue hoone ehitamiseks koostöös naaberomavalitsustega.

Suurendada hooldekodu kohtade arvu ning ehitada täiendavad ruumid lisanduvate sotsiaalteenuste osutamiseks. Samuti vajavad ruume avahooldustöötajad koduteenuste pakkumiseks (nt pesupesemine ja kuivatamine).

Uuendada Antsla valla terviseprofiil.

Inimeste ujumisoskuse ja üldiste tervisenäitajate parendamiseks leida võimalusi Antsla valda ujula ehitamiseks.

6.5. ETTEVÕTLUS, TÖÖJÕUD JA HÕIVE

Äriregistri andmetel on seisuga 01.04.2015 a. Antsla vallas registrisse kantud 430 ühingut, sh 6 aktsiaseltsi, 189 osahingut, 189 füüsilisest isikust ettevõtjat, 44 mittetulundusühingut, 1 täisühing ja 1 ühistu.

Suuremad tööandjad 2014. aastal, 10 ja enam töötajat, olid: ANTSLA-INNO AS, ANTSLA VALLAVALITSUS, ANTSLA TARBIJATE ÜHISTU, ANTSLA GÜMNAASIUM, ÜHINENUD FARMID AS, TAISTO AS, HAMERY OÜ, AKO AS, HAUGAS TRANSPORT OÜ, POLÜPAKEND OÜ, SÄN & MÄN OÜ ja LINDA NEKTAR AS

Olulisemad töökohti pakkuvad valdkonnad Antsla vallas on: töötlev tööstus, kaubandus, veondus/laondus, ehitus ning põllumajandus.

Ettevõtluse arendamine pole omavalitsusele seadusega sätestatud ülesanne, kuid valdkonna hea käekäik on igale omavalitsusele oluline.

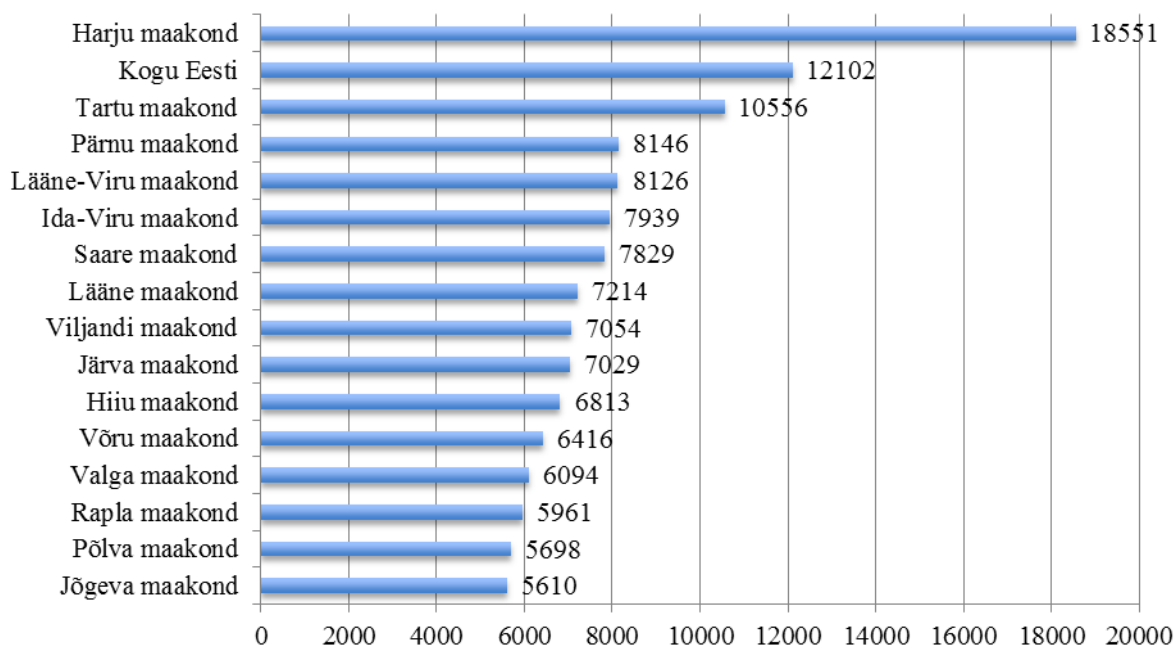
Ettevõtete töötajad, täpsemalt neilt omavalitsusele laekuv tulumaks, on üks olulisemaid valla tuluallikaid. Ettevõtluse arendamisele on omavalitsusel võimalik kaasa aidata, nt ettevõtlustoetuse maksmine, soodsamatel tingimustel üürile antavad ruumid, tööstusala väljaehitamisele kaasa aitamine, kaudselt ka tihedam koostöö kohalike ettevõtjate ja valla vahel.

Koostöö Antsla vallas tegutsevate ettevõtete ja valla vahel on täna pigem episoodiline kui järjepidev. Koostööd tehakse aktiivsemalt nendega, kellelt ostetakse vallale vajalikke teenuseid. Näiteks teede remont ja hooldus. Toimib ka koostöö Antsla TÜ –ga, seda eelkõige seoses Hauka laada ning kauplusauto toimimisega.

Eesti Kaubandus-Tööstuskoja uuringus „Kohalik omavalitsus ettevõtluse edendajana 2012“ mainiti kolme vajalikuma KOV poolse tegevusena ettevõtluse edendamisel: piirkonna tuntuse suurendamist ja/või maine parandamist; kiire, läbipaistva ja lihtsa asjaajamise võimaldamist; taristu arendamist või selle toetamist. Sama uuringu küsimusele, mis piiravad KOV-i võimalusi edendada piirkonna ettevõtlust oli levinuim põhjus, et teiste olulisemate ülesannete kõrvalt ei jätku piisavalt ressursse piirkonna ettevõtluse edendamiseks.

Eestiga võrreldes on ettevõtlusvaldkonnas nii Võru maakonnas tervikuna kui ka Antsla vallas arenguruumi. Paljuski on praegune olukord riikliku regionaalpoliitika puudumise loomulik tulem.

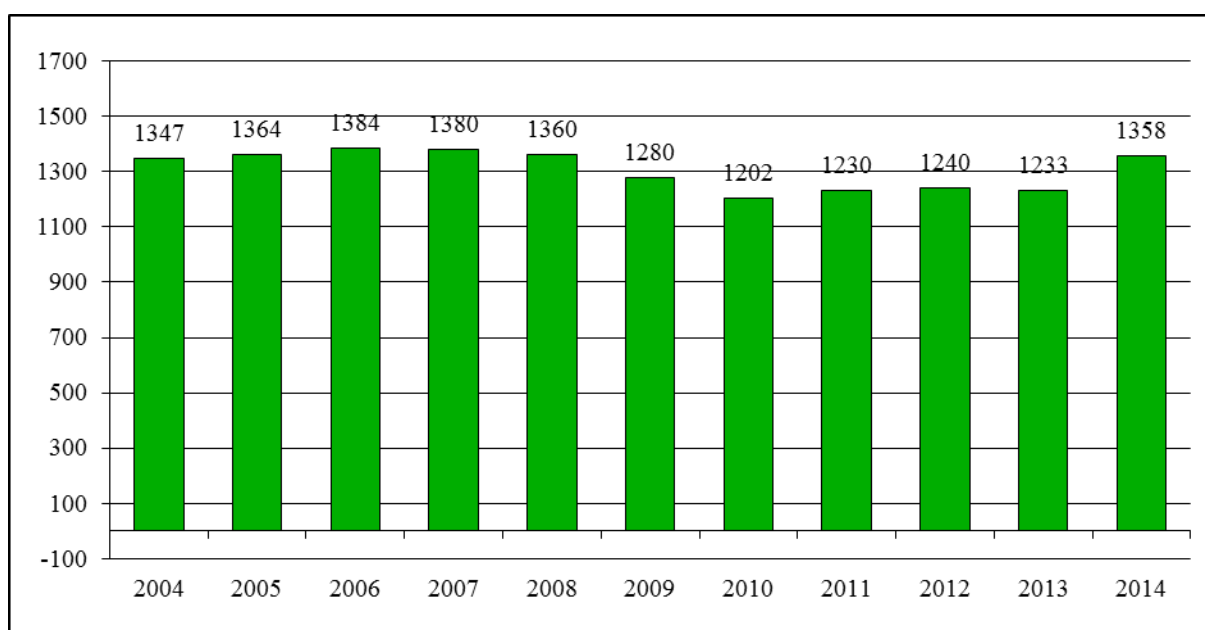
Võrreldes Eesti keskmist SKT -d (sisemajanduse kogutoodang) Võru maakonna keskmisega, näeme kahekordset mahajäämust. Harju maakonna keskmisest on SKT elaniku kohta ligi kolm korda väiksem (joonis 6).

Joonis 6. SKT elaniku kohta maakondades aastal 2011 (*Võru maakonna arengustrateegia 2014-2025*)

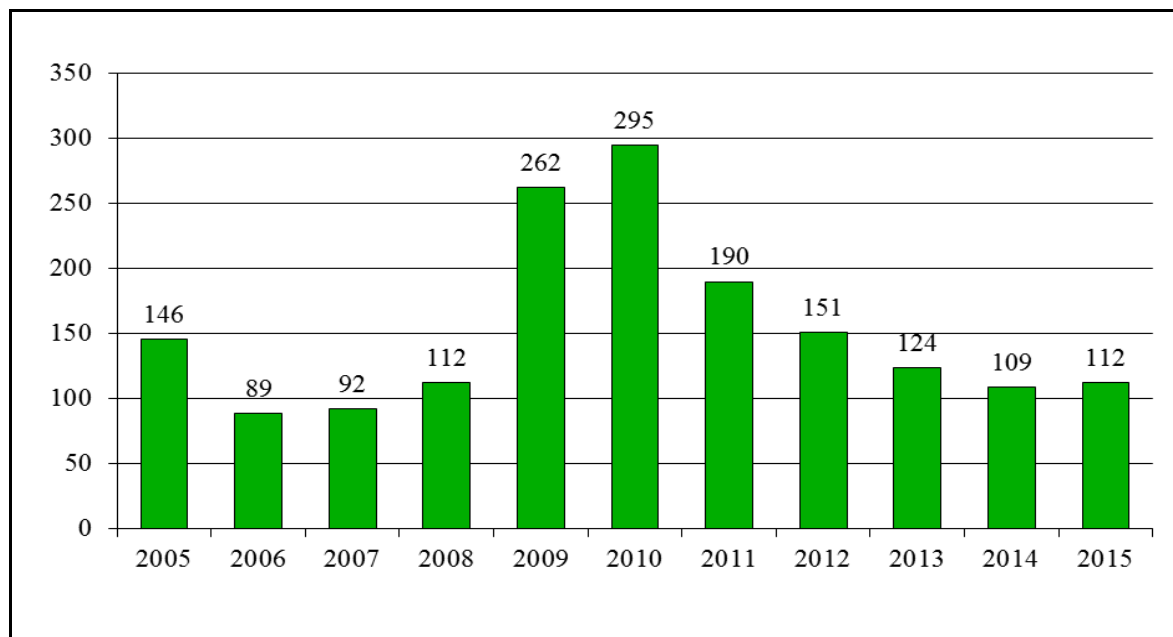
Viimase 11 aasta jooksul on maksumaksjate arv Antsla vallas püsinud muutumatuna (joonis 7). Arvestades, et sama perioodi jooksul on elanikkond vähenenud 18% võrra, on see positiivne näitaja.

Kui maksumaksjaid on läbi aastate stabiilselt 1300 piires, siis tööelise elanikkonna arv Antsla vallas on tunduvalt suurem. Nii elas Antsla vallas 2013. aastal sissekirjutust aluseks võttes 2350 tööelist (vanuses 15-64 a.) inimest.

Joonis 7. Maksumaksjate arv Antsla vallas ja selle muutumine ajas. /Maksu- ja tolliamet/

Töötute aastakeskmise arv Antsla vallas on muutunud vastavalt protsessidele üldises maailmamajanduses (joonis 8).

Joonis 8. Aastakeskmine töötute arv Antsla vallas ja selle muutumine ajas. /Eesti Töötukassa/

Arenguvajadused

Arendada ettevõtluseks vajalikku taristut (teed ja tänavad, valgustus, vesi ja kanalisatsioon, infokommunikatsioonid).

Kobela alevikus ehitada välja kaasaegsed võimalused ettevõtlusega tegelemiseks. Taotleda selleks maa munitsipaalomandisse. Paralleelselt sellega tuleb otsida sinna tegutsejaid ja või rentnikke.

Leida võimalusi uute ja mitmekesisemate töökohtade loomiseks Antsla valda.

Tegutseda teenuste mitmekesistamise nimel. See võimaldab Antsla linnal toimida ka lähitulevikus tõmbekeskusena.

Ettevõtluse arendamiseks suurendada piirkonna tuntust ja mainet, võimaldada ettevõtjatele korrektne asjaajamine.

Aktiivsemalt suhelda kohalike ettevõtjatega. Selgitada välja erinevad kitsaskohad ettevõtjana tegutsemisel, osapoolte ootused teineteisele ning konkretiseerida koostöövõimalusi ja –vajadusi. Ettevõtjatega lävimine võimaldaks saada valla edasisele arengule ka nendepoolset sisendit ja ettepanekuid.

Koostada andmebaas valla territooriumil tegutsevatest ettevõtetest, eesmärgiga kaardistada elanikkonna jaoks piirkonnas pakutavaid teenuseid ja saadaolevaid kaupu. Väikeettevõtjate jaoks oleks sellise infokogumi koostamine üheks turunduskanaliks.

Lusti lasteaia kasutusega hooneosa sobib alustavatele väikeettevõtjatele.

TURISM JA TEENINDUS

Antsla valla territooriumist 45% on kaetud metsaga, siin paikneb mitmeid suuremaid ja väiksemaid järvi. Maastik on meeldivalt vaheldusrikas ning valla lõunaosa on hõreda asustusega. Valla territooriumist 19% hõlmab Karula Rahvuspark.

Vaatamata loetletud loodusturismi võimalustele on valdkonna ettevõtteid Antsla vallas vähe. Aastaringelt on avatud üks majutusasutus Antsla linnas ning Kaika kanti jääb 30 kohaline rahvuspargi keskuse majutushoone. Paar majutuskoha on kevad-, suve- ja sügiskuudel Ähijärve külas. Üheaegselt on vallas majutuskoha korraga pakkuda ~45-le inimesele.

Toitlustusettevõtteid on kolm, kõik tegutsevad Antsla linnas. Neist ainult üks on avatud aegadel, mis on sobilikud ka piirkonda külastavatele turistidele ja külalistele.

Loodusturismi huvilistele on Karula rahvuspargis erinevaid õppe- ja matkaradu ning ettevalmistatud lõkke- ja telkimiskohti, mis loovad matkamiseks sobivad tingimused. Nimetatud piirkonnas rajab ja hooldab matkamiseks vajalikku taristut RMK. RMK avas 2013. aastal 628 km pikkuse Aegviidu-Ähijärve matkatee, mis on Antsla valda toonud matkajaid nii Eestist kui välismaalt. Aegviidu-Ähijärve matkatee on üks osa 2018. aastaks RMK poolt loodavast matkateede võrgustikust. Matkatee loomisega seoses on suurenenud vajadus ühistransporditeenuse järele Ähijärve küla ja suuremate keskuste vahel. Aastaringelt on avatud RMK Karula rahvuspargi teabepunkt.

Muu teeninduse osas saab loetleda järgmised teenused: toidukaubandus, ehituskaupade kauplus, esmatarbekaupade kauplused, apteek, pangaautomaadid, postkontor, juuksurid, massöörid, tankla ning autoremondi- ja rehvivahetustöökojad.

Arenguvajadused

Läbi aktiivsema teavituse julgustada huvilisi turismiettevõtlusega alustama. Kutsuda kokku inimesed, kel oleksid võimalused ja soov, hakata tegutsema turismi valdkonnas. Võimalusel aidata kaasa koolituste ning õppereiside korraldamisele.

Kaardistada tegelikud võimalused ja vajadused ning tegutseda tulemustest lähtuvalt.

Loodusturismi arendamiseks kasutada Karula rahvuspargi võimalusi, kus läbi aktiivsete tegevuste saab tutvustada loodus- ja kultuuripärandit. Näitena võib nimetada: tõukeratta ja -kelgumatkad, suusa-, ratsa- ning fotomatkad ja sellega seonduv, matkajuhi teenus jms. Rahvuspargi alal on võimalik arendada turismipakette toetudes olemasolevatele õpperadadele ning kohalikele ettevõtjatele.

Rajada vallasisene tähistatud jalgrattatee, mis läbib olulisemad punktid ning tutvustab piirkonda.

Teha koostööd mõisa omanikega Vana-Antsla mõisas potentsiaalselt välja arendatavate turismivaldkonna teenuste osas.

6.6. KOMMUNAALMAJANDUS

TEED JA TRANSPORT

Antsla valla haldusterritooriumile jäävate teede võrk on tihe (joonis 9). Teede ja tänavate kogupikkus on 332 km. Vallale kuuluvatest teedest ja/või avalikest teedest (kokku 208 km) on maanteid 185 km ning tänavaid 23 km. 2015. aasta alguses on maanteedest kattega teid 6 km ning tänavatest 5 km. Teised teed on kas kruusa- ja killustikkattega või lihtsalt pinnasteed. Riigiteede kogupikkus valla territooriumil on 124 km, sealhulgas on kattega teid 72 km ning kruusateid 52 km.

Märkimisväärseid riigiteede uuendamisi ja kapitaalremonte pole Antsla valla territooriumil aastakümneid teostatud. Eriti halb on aga linna läbivate riigiteede ja sellega külgnevate kõnniteede olukord. Kõnniteed on kohati olematud ning liiklusohhtlikud. Liiklusohhtlik on ka kesklinna ristmik, mille liiklusskeemi on eelkõige piirkonda külastavatel juhtidel raske mõista.

Vallateede korrashoidu reguleerib Antsla valla teehoolduskava. Talihooldus on korraldatud kohalike ettevõtetega sõlmitud lepingutega. Talvel hoitakse lumevabad kõik teed alaliste elanike hoovideni.

Ühistransporti korraldab valla territooriumil Võru Maavalitsus. Õpilastranspordi eest on vastutav Antsla Vallavalitsus. Tulenevalt hajaasustusest ning teedevõrgust on õpilastransporti keeruline planeerida.

Optimaalse ühistranspordi puudumine mõjutab piirkonna arengut. Õpilastel on raskendatud kooliskäimine. Kaugemate piirkondade elanikele on igapäevane töö käimine ja keskuses asuvate teenuste (kaubandus, huviringid, meditsiin jm) tarbimine võimalik enamasti vaid isikliku transpordiga.

Ühendused maakonnakeskuste Võru ja Valgaga on head, kui mitte arvestada 50 minutilist või veelgi kauem kestvat sõiduaega. Transpordiühendus Tartuga on olnud pikemat aega ebarahuldav.

Tänane bussitranspordiühendus ei võimalda ümberistumist Tsirguliinast (peatas Sangaste) Tartu suunal väljuvale rongile. Samas on nimetatud raudteeühendus üsnagi aktiivselt kasutatav Antsla piirkonna elanike poolt.

Arenguvajadused

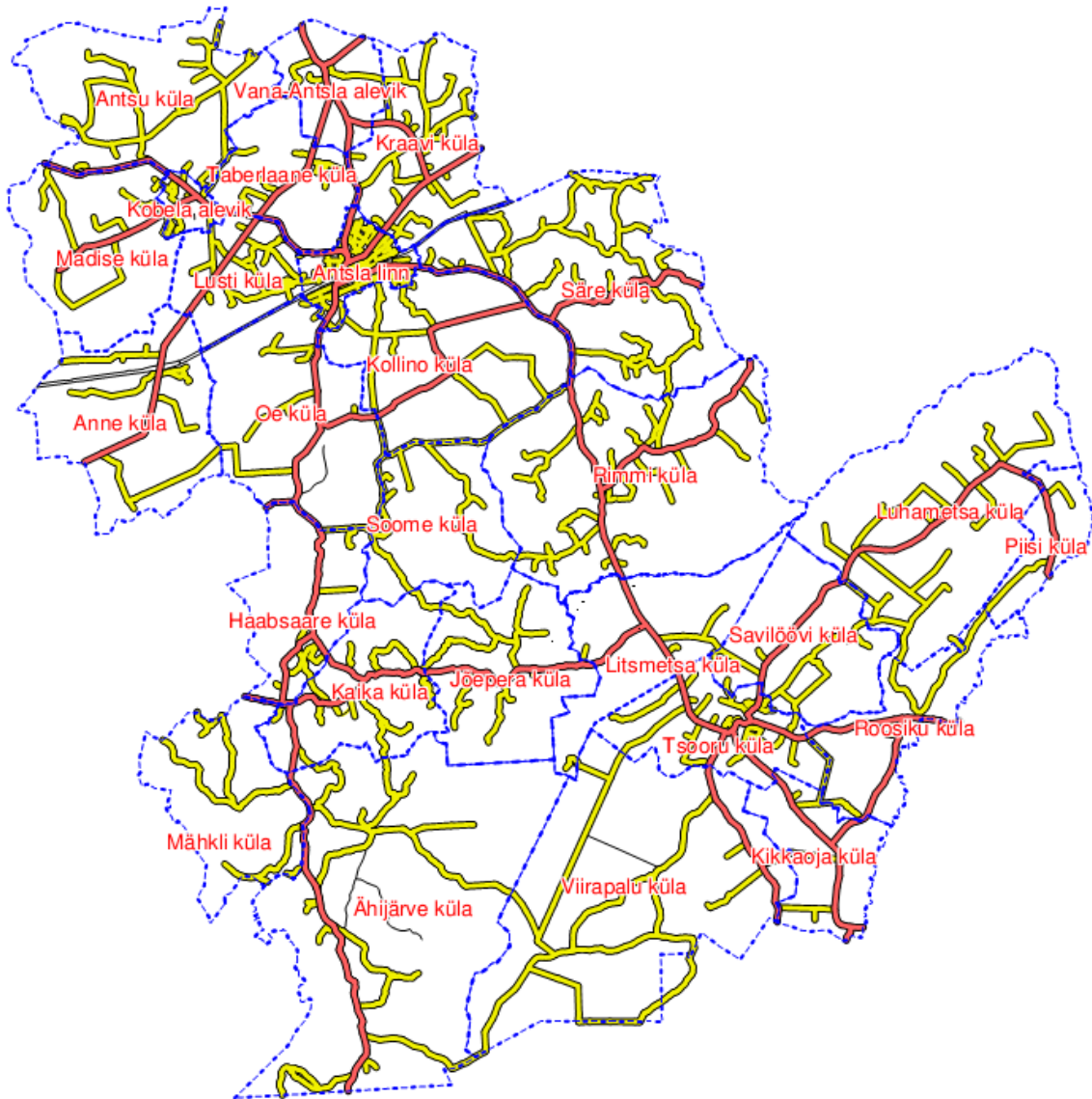
Tegutseda selle nimel, et Antsla linna läbivad riigimaanteed ja kõnniteed renoveeritaks.

Jätkata teede omandisuhete korrastamisega. Jälgida, et pidevalt oleks kehtiv vähemalt kolmeaastane valla teehoiukava.

Jätkata kergliiklusteede rajamist.

Vallateede talihoolduslepingud sõlmida teenusepakkujatega vähemalt kolmeks aastaks, andes sellega lepingupartneritele suurema investeerimis- ja tegutsemiskindluse.

Tegutseda järjepidevalt ühistranspordisüsteemi parendamisega. Kaaluda võimalusi nn nõudeliini korraldamiseks, mis edukalt toimib mitmes omavalitsuses Põlva- ja Pärnumaal.

Joonis 9. Antsla valda läbivate riigi- ja vallateede võrk 2014 a. Antsla Vallavalitsus.

ÜHISVEEVÄRK JA KANALISATSIOON

Antsla vallas tegeleb vee-ettevõtlusega alates 01.märts 2013 a. AS Võru Vesi. Nimetatud ettevõttele kuuluvad aastatel 2009-2011 rajatud vee- ja kanalisatsioonitorustikud ning reoveepumplad Antsla linnas. Projekti rahastati „Emajõe-Võhandu alamvesikonna vee-ja kanalisatsioonirajatiste rekonstrueerimise ja laiendamine Antsla ja Võru linnas“ ühtekuuluvusfondi projekti raames.

Lisaks Antsla linnale on toimiv ühisveevärg ja kanalisatsioon veel Kobelas, Vana-Antslas, Tsoorus ning Kraavi külas, kus operaatoriks on samuti AS Võru Vesi.

Vastavalt 2013. a kinnitatud Antsla valla ühisveevärgi ja –kanalisatsiooni arendamise kavale aastateks 2013- 2025“ on suuremad väljatoodud probleemid järgmised: Kobelas, Vana-Antslas, Tsoorus ja Kraavil on veevarustuse võrk amortiseerunud ning esineb lekkeid ja veekadusid. Samuti on amortiseerunud kanalisatsioonitorustikud, mis on rajatud valdavalt 30-40 aastat tagasi.

Arenguvajadused

Järgida kehtivat Antsla valla ühisveevärgi ja –kanalisatsiooni arendamise kava.

SOOJAMAJANDUS

Antsla vallas asuvad katlamajad on antud rendile ja opereerimiseks ettevõtetele OÜ SW Energia ja Termoekspert OÜ. OÜ SW Energia opereerib Vana-Antslas, Antsla linnas Kooli tee 14 ja F.R. Kreutzwaldi 1 asuvaid katlamajasid. Termoekspert OÜ opereerib Tsooru Rahvamaja katlamaja. Nimetatud firmad tegelevad ka katlamajade rekonstrueerimise ja soojatorustiku korrashoiu arendamisega.

Antsla Gümnaasiumi hakkepuidu katlamaja töötab 2015. a lõpus alakoormusega. Samal ajal toimub vallamaja hoone, Antsla Tarbijate ühistu kontorihoone ja kesklinna kaupluste kütmine põlevkiviõli või elektriga.

Antsla valla ainus kaugküttepiirkond asub Vana-Antslas, kus köetakse viit kortermaja. Teiste Antsla valla korterelamute kütmine toimub lokaalselt. Enamikel on see lahendatud hoone keldrisse ehitatud puukütte katla abil. Mõnel korterelamul on õlikatel.

Valla allasutuste soojamajandus on sarnaselt korterelamutele lahendatud kas õli- või puuküttega. Lusti Lasteaeda, Tsooru Rahvamaja ning vallamaja köetakse õlikateldega. Antsla Gümnaasium, KSK ning MTÜ Antsla Tervisekeskus saavad sooja 2012. aastal renoveeritud gümnaasiumi katlamajast, mis töötab hakkepuidul.

Antsla vallas olevatest korterelamutest pole 2015. aastaks renoveeritud/soojustatud ühtegi.

Arenguvajadused

Koostada Antsla valla soojamajanduse arengukava. Arengukava koostamise tulemusena saavad Antsla vallas tegutsevad soojusettevõtjad oma tegevusi ning pikaajalisi investeeringuid efektiivsemalt planeerida ja ellu viia, vähendades seeläbi lõpptarbimisega seotud kulusid.

Kaaluda võimalusi, viia 2015. aasta seisuga õliküttel olevad valla allasutuste katlamajad üle taastuvatele kütustele. Samuti teadvustada vastavaid võimalusi eraomanikele.

Tegeleda teavitustööga, mille tulemusena on aastal 2020 vähemalt üks kaasaegselt soojustatud korterelamu Antsla vallas.

JÄÄTMEKÄITLUS, KESKKOND

Alates 2016. aasta veebruarist on korraldatud jäätmeveo piirkonnaks kogu Antsla valla haldusterritoorium. Sellest tulenevalt loetakse Antsla valla jäätmevaldajad (majapidamised ja ettevõtted) jäätmeveoga liitunuks jäätmeseaduse alusel. Jäätmevaldaja on korraldatud jäätmeveoga liitunud alates kohaliku omavalitsuse üksuse korraldatud jäätmeveo jäätmeloa kehtima hakkamisest.

Jäätmete vastuvõtukohtad Antsla vallas:

Jäätmejaam Lusti külas, kus võetakse vastu: ohtlikud jäätmed, pakendijäätmed, vanad rehvid (sõiduauto), suuremõtmelised jäätmed, lehtklaas, elektroonikatooted ning paber ja papp.

Pakendijäätmete konteinerid asuvad:

- Antsla linnas - „Hauka Konsum“ kaupluse taga
- Kobela alevikus - Antsla TÜ kaupluse juures
- Vana-Antsla alevikus - kaupluse juures
- Tsooru – Antsla TÜ kaupluse juures
- Antsla valla jäätmejaamas
- Haabsaare külas - elamute juures
- Ähijärve külas – külustuskeskuse juures

Antsla valla olulisemad, keskkonda potentsiaalselt negatiivselt mõjutada võivad ettevõtted on: Ühinenud Farmid AS, AS Linda Nektar ja AS Taisto. Esimene neist on piimakarja kasvataja, teine toiduainetetööstuse esindaja. AS Taisto toodab loomasööta. Lisaks võib nimetada Tsoorus paikneva sigala koos suurte lägamahutitega, samuti Tsoorus paikneva osaühingule Arctic Orbiit kuuluva ilutulestiku lao. Potentsiaalne ohuallikas on Vastsekivi paisjärve tamm, mis suurvee ajal soodsate tingimuste kokkulangemisel võib laguneda ning sellega kahjustada paljusid allavoolu asuvaid majapidamisi.

Antsla valla jäätmemajandust reguleerib Võru maakonna omavalitsuste ühine jäätmekava, aastateks 2015-2020.

Valla territooriumil on mitmeid avalikke järvi, mida suvehooajal kasutatakse aktiivselt ujumiskohtadena. Nimetatud veekogud on: Suur Boosejärv Kobela alevikus, Nässmetsa järv

Antsla linnas ja Ülemine järv Vana-Antslas. Kõik järved piirnevad ja/või asuvad tiheasustusalal, saades sellest tulenevalt keskmisest suurema reostuskoormuse osaliseks. Populaarseks ujumiskohaks ja lühipuhkuse veetmise kohaks on Ähijärv.

Arenguvajadused

Efektiivsemalt toimiva jäätmeveo saavutamiseks informeerida hajaasustuse elanikkonda võimalusest rajada piirkondadesse jäätmekogumispunkte.

Toetada võimaluse korral keskkonnaprojekte, mis aitaks arendada ehitus- ja lammutusjäätmete kogumise ja käitlemise võimalusi.

Parema visuaalse pildi eesmärgil ning keskkonnakaitselistest ja puhkemajanduslikest aspektidest lähtuvalt vajavad tiheasustusaladel ja nende naabruses asuvad järved tervendamist.

Jätkata „Teeme ära!“ heakorratalgute korraldamise toetamist. Võimalusel korraldada üritusi, mille eesmärgiks on inimeste keskkonnateadlikkuse edendamine ja püstitada märke/tahvleid, mis kutsuvad inimesi hoidma kodukoha puhtana.

HEAKORD, HALJASTUS

Antsla valla haljastusena mõistetakse valla territooriumil asuvaid rohealasid avalikes kohtades, mille hulka kuuluvad nii valla omandis olevad, kuid ka reformimata maad Antsla linnas, Vana-Antslas, Kobelas ning Tsoorus.

Antsla linnas on parke ning haljasalasid kokku umbes 6 hektarit, lisaks munitsipaal metsad (Pillerpalli mets, Surnuaia mets, Laululava park) 11 hektarit, kalmistud (Antsla, Kraavi, Kaika) 6 hektarit, Nässmetsa järve kallas, tänavahaljastus, allasutuste (Antsla Gümnaasium, Antsla Kultuuri- ja spordikeskus, Lusti lasteaed) haljasalad. Mujal valla territooriumil kuuluvad vallale muinsuskaitse- ja kohaliku kaitse alune Tsooru park (5,9 ha), Lepistu park (1,7 ha), Kobela park, Vana-Antsla järvekallas.

Lisaks kuuluvad haljastuse hooldatavate alade hulka valla omandis olevad krundid Antsla linnas (17 tk).

Arenguvajadused

Tervikliku linnaruumi kujundamiseks ning väljaarendamiseks kaasata maastikuarhitekte ning tudengeid.

Korraldada haljastuse ümarlaudasid avalikkuse kaasamiseks linnakujunduse protsessi. Töötada välja valla haljastuse ja heakorra arengukava, mis kirjeldab valdkonna eesmärke ning tegevusi pikas perspektiivis.

ANDME- JA SIDEVÕRGUD

Üldjoontes on Antsla valla haldusterritoorium kaetud nii AS Eesti Telekom, Elisa kui Tele2 -e mobiilileviga. Samas on kõigil operaatoritel ka leviga katmata alasid.

Valla territoorium on osaliselt kaetud ka Elasa projekti (EstWin) raames ehitatud valguskaabli võrguga. Kuna projekt on veel ehitamisel, siis elanikkond/ettevõtted sellest olulist kasu ei saa. Kiire internetiühendusega ei saa liituda mitte kõik Antsla linna elanikud.

Lisaks AS Eesti Telekomile ja mobiilsele internetivõimalusele (Tele2, Elisa, EMT) osutab Antsla vallas andmesideteenuseid ka ettevõtte SkyLive Telecom AS.

Avalikud internetipunktid asuvad järgmistes kohtades:

- Antsla Linnaraamatukogu
- Tsooru Raamatukogu
- Linda Raamatukogu
- Haabsaare Raamatukogu
- Antsla Kultuuri- ja spordikeskus

Avalikud WiFi levialad Antsla vallas on järgmistes kohtades: Veski Pubis, Karula Rahvusparki külastuskeskuses, Veetka talus ja Olerex Antsla tanklas. (Andmed wifi leviala kodulehelt.)

PLANEERIMIS- JA EHTUSALANE TEGEVUS

Perioodil 2013-2014 sept. väljastati Antsla Vallavalitsuse poolt 29 ehitusluba. Sellest uue elamu ehitamiseks 1. Enamus lubasid anti hoonete rekonstrueerimiseks, lammutamiseks ja väiksemate rajatiste püstitamiseks.

Arenguvajadused

Teavitada elanikke avanevatest võimalustest Euroopa Liidu programmiperioodil, eesmärgiga leidmaks liitumisvõimalusi EstWin projekti raames ehitatud valguskaabli võrguga.

Hajaasustusega piirkondades, kus kommunikatsioonide lõpptarbimispunkti ei tule tänasel päeval sidekaablit, on internetiühenduse väljaehitamiseks elanikel või külaseltsidel võimalik algatada koostöös omavalitsuse ja sideoperaatoritega kogu piirkonna valguskaablil põhineva juurdepääsuvõrgu ehitamise projekt, mis võimaldaks liituda kuni 500 m raadiuses kulgeva EstWin baasvõrgu trassiga.

6.7. SELTSID JA KÜLAELU

Paljudes Eesti omavalitsustes on mitmeid KOV–de ülesandeid hakatud delegeerima kodanikeühendustele. 2015. aasta seisuga ei ole Antsla vallas avaliku teenuse delegeerimise lepinguid koostatud.

Ühistegevuste toetamiseks ja arendamiseks on vallas välja töötatud ja vastu võetud „Mittetulundustegevuste toetamise kord”. Arendustegevuse planeerimiseks ja jätkusuutlikkuse tagamiseks on koostanud oma piirkonnale arengukavad Vana-Antsla ja Kraavi. Koostamisel on arengukavad Tsoorus ja Kobelas. Nimetatud asulates on ka aktiivsem seltsielu. Projektide kaudu on saadud raha ühisürituste korraldamiseks, külade kooskäimiskohtade väljaehitamiseks ja arendamiseks, koolituste ja õppesõitude korraldamiseks ning kodu-uurimuslike raamatute trükkimiseks.

Traditsioonilisteks on kujunenud erinevad Boose seltsi korraldatud üritused Kobelas, Antsla Tehnikaspordiklubi algatus „Kobela Jää“, Tsoorus korraldatav Kevadlaat. Kraavi külas korraldatakse regulaarselt Külapäevi. Pikemaajalisemalt on valla kultuurielu edendanud Tantsuselts Pärliline. Viimastel aastatel on hea tegutsemishoo saanud Hauka Veloklubi poolt korraldatavad aastaringsed spordisarjad – „Suusad lumme“ ja „Hauka kolmik“. Hauka Veloklubi hooldada on Antsla Terviserada. Aastast 1998 korraldab Jaanus Kala omanimelist viievõistlust.

Valla eakamale elanikkonnale pakub erinevaid kooskäimisvõimalusi ja üritusi MTÜ Sügismeloodia. Peamiselt Karula Rahvuspargi aladel tegutsev Karula Hoiu Ühing on aastaid edendanud sealse piirkonna pärandkultuuri, korraldanud käsitööpäeva ja simmanit Ähijärvel ning koostöös Keskkonnaametiga andnud välja Karula Rahvuspargi infolehte „Tarupetta“.

2016. aasta 1. jaanuarist kehtib Antsla vallas vallasisese linna linnapea ning aleviku- ja külavanema statuut, mis reguleerib külavanemate valimist ja hilisemat toimetamist.

Arenguvajadused

Elanikkonna ühtekuuluvustunde parandamiseks toetada erinevate ürituste ja sündmuste korraldamist. Sama eesmärki aitab saavutada vallas tekkiva teabe järjepidev edastamine vallaelanikeni ja ka laiemale ringile.

Kodu- ja omakanditunde parandamiseks on oluline inimeste tunnustamine.

Jätkata vallavalitsuse ja kohalike kogukondade osalemisest messil „Maale elama“.

Tegeleda Antsla valla turundamisega aastaringselt. Kiirendamiseks ning hõlbustamiseks uute elanike sisseelamist Antsla valda, tuleb koostada andmekogumik (infovihik) valda puudutava üldinfo. Leida võimalusi nn elukoha kampaaniate korraldamiseks koostöös kohalike ettevõtetega.

Valdkonna arenguvajadusi ja eesmärke käsitletakse koostatavas Antsla valla kultuuri- ja sporditöö arendamise kavas.

Aidata kaasa külakeskuste ning teiste kooskäimiskohtade korrastamisele.

Teadvustada külavanema institutsiooni ning tegutseda selle nimel, et valla kõigis asulates või piirkondades oleks külavanemad valitud.

7. ARENGUKAVA ELLUVIIMINE JA UUENDAMINE

7.1. ARENGUKAVA FINANTSEERIMISE PÕHIMÕTTED JA TEGEVUSKAVA RAHASTAMINE

Valla arengukava, eelkõige aga tegevuskava rahastamine, toimub läbi eelarvestrateegia ning eelarve koostamise ja kinnitamise.

Teine ja olulisem vahend tegevuste finantseerimisel, on erinevate meetmete aktiivse kasutamise kaudu lisavahendite hankimine. Teisisõnu, projektipõhine investeringute ja tegevuste finantseerimine.

Arengukava tegevuskava uuendatakse igal eelarveaastal, hiljemalt augustikuul. Tegevuskava uuendamisse kaasatakse külavanemad, kodanikuühendused, ettevõtjad ning valla ametnikud, volikogu liikmed ning teised huvilised.

7.2. ARENGUKAVA ELLUVIIMISE SEIRE, TAGASISIDE JA AJAKOHASTAMINE

Arengukava täitmise tulemuslikkust hinnatakse iga-aastase analüüsiga, mille põhjal antakse Antsla Vallavolikogu poolt arengukava täitmisele hinnang. Nimetatud hinnang tuleb anda veebruari kuu jooksul. Ühtlasi esitatakse ettepanekud valla eelarveliste vahendite kasutamiseks arengukava realiseerimisel.

Hinnangu andmise järel otsustab vallavolikogu arengukava muutmise vajaduse. Tegevuskava täiendamise eelnõu esitatakse vallavalitsuse poolt volikogule iga aasta septembris.

Kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse kohaselt peab arengukava hõlmama iga aasta 15. oktoobri seisuga vähemalt nelja eelseisvat eelarveaastat. Volikogu poolt kinnitatud uue arengukava redaktsioon avalikustatakse valla veebilehel ja see edastatakse vastavalt seadusele Siseministeriumile ja Võru maavanemale.

7.3 ANTSLA VALLA TEISED ARENGUDOKUMENDID

Lisaks Antsla valla arengukavale on vallavolikogu poolt kinnitatud mitmed teised, valla arengut määravad dokumendid:

Antsla valla üldplaneering 2012
Antsla valla teehoiukava 2015-2017
Antsla valla ühisveevärgi ja –kanalisatsiooni arendamise kava 2013-2025
Antsla valla terviseprofiil ja tegevuskava 2011-2014 (uuendatakse 2015 a.)
Võrumaa omavalitsuste ühine jäätmekava 2015 – 2020
Antsla Gümnaasiumi arengukava 2014-2016
Lusti Lasteaia arengukava 2014-2016

Aktiivsemad külakogukonnad on koostanud oma piirkonna arengukavad.
Vana-Antsla aleviku arengukava 2015-2018
Kraavi küla arengukava 2011- 2017

Koostamisel on Antsla valla noorsootöö arengukava ning kultuuri- ja sporditöö arendamise kava.

ANTSLA VALLA TEGEVUSKAVA 2016-2019
LISA 1

1. EESMÄRK: Vallas on väärtustatud tugevad kogukonnad ja huvigrupid, kes on otsustamise kaasatud ja teevad tihedat koostööd.					
1.1. KÜLAD – külad on aktiivsed ja koostööaltid	2016	2017	2018	2019	Teostaja*
1. Külakeskustes ja seltsimajades kogukonnateenuste ja tegevuste arendamine	x	x			VV/KÜ
2. Külavanemate rolli tugevdamine (statuudi koostamine, institutsiooni sisseseadmine, ümarlaua ja külade päeva käivitamine)	x	x			VV/KÜ
3. Olemasolevate külakeskuste/seltsimajade kasutuskorra väljatöötamine koostöös rentnikega		x			VV/KÜ
4. Külakeskuste arendamine	x	x	x	x	VV/KÜ
5. Mänguväljakute rajamine ja rajamise toetamine	x	x	x	x	VV/KÜ
6. Ühistranspordi uuring ning liikumisgraafiku parendamine	x	x	x	x	VV
7. Heakorratalgute toetamine	x	x	x	x	VV/KÜ
8. Piirkondades teabetahvlite, teeviitade ja külasiltide korrastamine ning loomine	x	x	x	x	VV/KÜ
9. Kodanikualgatuste toetamine	x	x	x	x	VV
10. Antsla valla kui väärt elukoha propageerimine (sh osalemine programmis "Maale elama") nii kohalike hulgas kui kaugemal	x	x	x	x	VV/KÜ
11. Vana-Antsla mõisakompleksis asuvas võimlahoones kogukonnakeskusele ruumide renoveerimine ja noortetoe rajamine.	x	x			VV/KÜ
1.2. KAASAMINE JA KOMMUNIKATSIOON – kogukonnad ja huvigrupid on kaasatud, informeeritud ja tunnustatud					
1. Elanikkonna aktiivsem kaasamine valla arengu teemadel kaasa rääkimisel ja parem informeerimine (info kodulehel, valla lehes, kuulutustel jne)	x	x	x	x	VV
2. Antsla valla kommunikatsiooni- ja koostööstrateegia väljatöötamine (koolitused, koostööstruktuurid, ümarlaudad, arutelud külates, kaasamine seadusaktide ettevalmistusse, meililistid; info inimeste, teenuste, ettevõtete kohta; infokanalid ja -keskkonnad)	x	x	x	x	VV
3. Vallas elavate ja siin tegutsevate inimeste (eestvedajad, ettevõtjad, ametnikud, aktiivsed kodanikud) tunnustamine	x	x	x	x	VV/KÜ
4. Valla leht ilmub üks kord kuus	x	x	x	x	VV
5. Küsitlused avalike- ja äriteenuste kvaliteedi ja kättesaadavuse hindamiseks ja vajaduste selgitamiseks	x	x	x	x	VV
6. Vallakodanikele süsteemselt informatsiooni jagamine Antsla vallas pakutavatest tugiteenustest ja toetusvõimalustest	x	x	x	x	VV

1.3.TURVALINE ja KORRAS ELUKESKKOND – kõigis valla piirkondades on turvaline ja hea elada					
	2016	2017	2018	2019	
1. Politsei, kaitseliidu, abipolitsei ja kiirabi koostösse kaasamine, tegevuse toetamine ning tunnustamine	x	x	x	x	VV
2. Valla teede ja tänavate ning kõnniteede renoveerimine vastavalt teehoiukavale	x	x	x	x	VV
3. Interneti ja elektriteenuste kvaliteetsele kättesaadavusele kaasa aitamine	x	x	x	x	VV
4. Koostöös naaberomavalitsustega MTÜ Antsla Tervisekeskus arendamine	x	x	x	x	VV
5. Sotsiaalmaja ehitamine	x	x	x	x	VV
6. Välisvalgustuse parendamine (Tsooru, Kobela, Vana-Antsla)	x	x	x	x	VV
7. Kergliiklusteede ehitamine: Antslast Kobela, Kraavi ja Vana-Antsla suunas ning Tsoorus	x	x	x	x	VV
8. Vallamaja, gümnaasiumi ning kultuuri- ja spordikeskust ümbritseva maa-ala (puhke- ja mänguala) projekteerimine ja ehitamine	x	x	x		VV
9. Kompostimisväljaku rajamine koos puuokste kogumis- ja ümbertöötlemisplatsiga		x	x		VV
10. Kooli tee katlamaja küttepiirkonna laiendamine	x	x			VV
11. Tervisepäevade korraldamine ja toetamine	x	x	x	x	VV/KÜ
12. Antsla valla ühisveevärgi ja kanalisatsiooni arendamise kava rakendamine vastavalt eelnevalt kokku lepitud tegevuskavale	x	x	x	x	VV
13. Ujumiskohtade (järved) tervendamise ja korrastamine	x	x	x	x	VV
14. Ruumide leidmine toetatud elamise teenuse osutamiseks	x	x	x	x	VV/KÜ
15. Antsla linna ja valla haljastuse tegevuskava koostamine kaasates linnaplaneerimise ja avaliku ruumi planeerimise valdkonna spetsialiste.	x	x	x	x	VV
16. Valla omandis olevate katlamajade ümberehitamine säästlikumale küttele		x	x		VV
17. Tervisekeskuse (perearstikeskus) projekteerimine ja ehitamine	x	x	x		VV
18. Laste mänguväljaku/atraktsioonide ehitamine/rajamine Antsla linna		x	x		VV
19. Kasumetsa terviseraja pikema ringi valgustamine				x	VV/KÜ
2. EESMÄRK: Vallas on ühtne ja koordineeritud noorsootöö juhtimine, noortega arvestatakse ning neid tunnustatakse					
1. Noorte poolt korraldatavate teadmisi ja oskusi arendavate ürituste toetamine ja tunnustamine	x	x	x	x	VV
2. Noorte huvide kaardistamine ning selle alusel noorsootöö ja huvihariduse korrigeerimine	x	x	x	x	VV
3. Noorsootööga tegelevate eestvedajate ja ühenduste motiveerimine	x	x	x	x	VV
4. Noortevolikogu rolli tugevdamine noorte huvide vahendamiseks vallavõimule	x	x	x	x	VV

5. Noorte sihtgrupile uute vabaõhuürituste käivitamine (sealhulgas koolivaheaegadel)	x	x	x	x	VV
6. Noorsootöö viimine küladesse (noortele ja lastele korraldatakse põnevaid tegemisi ka valla keskusest kaugemal)	x	x	x	x	VV
7. Noortele huvitegevuse kättesaadavamaks tegemine	x	x	x	x	VV
8. Intellektipuudega noorte kodu loomine					KÜ/VV
9. Antsla noortekeskuse ruumide laiendamine/uute väljaehitamine	x	x	x	x	VV
3. EESMÄRK: Kõik Antsla lapsed saavad hea hariduse, välja arendada oma anded, võimed ja oskused.					
3.1. GÜMNAASIUMI ARENDAMINE – gümnaasium areneb kooli, kodu, õpilaste ja valla ühisel jõul					
1. Kogukonna ja õpilaste kaasamine Antsla gümnaasiumi õpikeskkonna parandamisse ning kooli turundusse	x	x	x	x	VV/Gümn
2. Regulaarne koostöö naabervaldade koolidega (treeningud, laagrid, üritused)					Gümn/ VV
3. Süvendatud õppe vajaduse ja soovide väljaselgitamine					Gümn
4. Aktiivne osalemine õpilaste ettevõtlikkust toetavates programmides („Ettevõtlik kool“, õpilasfirmad, ENTRUM jne)					Gümn
5. Õpilastransport õpilas-sõbralikumaks ja liinide laiendamine naabervaldade alale	x	x	x	x	VV
6. Vahetusõpetajate ja -õpilaste kutsumine Antsla Gümnaasiumisse.					Gümn
7. Vana-Antsla mõisa baasil gümnaasiumi õppesuuna loomine (restaureerimine, maalimine vmt)					KÜ/Gümn/VV
3.2. HARIDUSASUTUSTE ARENDAMINE – õpilased ja lasteaialapsed saavad õppida väga heades tingimustes					
1. Koolihoone B korpuse renoveerimisprojekti koostamine ning renoveerimine	x	x	x	x	VV
2. Koolihoone C korpuse renoveerimine	x	x	x	x	VV
3. Antsla Gümnaasiumi ruumikasutuse optimeerimine	x				Gümn/VV
4. Multifunktsionaalse palliväljaku ja õuesõppeklassi projekteerimine ja ehitamine	x	x			VV/Gümn
5. Kooli staadioni etapiviisiline renoveerimine	x	x	x	x	VV
6. Lusti Lasteaia mänguväljaku etapiviisiline uuendamine	x	x	x		LL/VV
7. Lusti Lasteaia sisehoovis asfaltkatte renoveerimine ja liikluslinnaku rajamine		x			LL/VV
3.3. HUVIHARIDUS – valla elanikel on head võimalused ja tingimused isiklikuks arenguks					
1. Antsla valla kultuuri- ja sporditöö arendamise kava koostamine	x				VV
2. Antsla KSK fassaadi ja peatrepi renoveerimine ning haljastuse ja välisvalgustuse uuendamine	x	x	x	x	VV/KSK
3. Mitteformaalseks õppeks inimeste, oskuste ja tehniliste võimaluste kaardistamine ning nende arendamiseks tegevuskava koostamine		x	x		VV

4. Tehnoloogia ja IKT ringi käivitamine					KSK/Gümn
5. Noortele võõrkeelte praktika võimaluste leidmine					Gümn
6. Keskkonnahariduslike programmide läbiviimine õpilastele ja nende vanematele (koostöös Karula Rahvuspargiga)					Gümn/VV
7. Kasumetsas matka- ja õpperaja tähistamine. Kasumetsa terviseraja äärde väljõusaali ehitamine.			x		VV
8. Linda Rahvamaja rekonstrueerimistöde jätkamine	x	x	x	x	VV
4. EESMÄRK: Läbi ettevõtluse on suurenenud töökohtade arv, paranenud ettevõtjate koostöö omavahel, kogukonna, omavalitsuse ja rahvuspargiga					
4.1. ETTEVÕTLUSE TUGI – ettevõtjatel on piisav info, teadmised ja tugi edukaks tegutsemiseks	2016	2017	2018	2019	
1. Ettevõtlusalase informatsiooni kättesaadavuse parandamine. Selleks tootmispindade, vabade maatükkide ja kinnistute kaardistamine; ühisturustamise võimaluste leidmine ja võimalike partnerite kaasamine Eestist ja väljaspool Eestit, reklaamürituste korraldamine potentsiaalsetele investoritele.	x	x	x	x	VV
2. Ettevõtjate ümarlaua käivitamine suhtluskanalina ettevõtjate ja vallavalitsuse vahel	x	x			VV
3. Väikeettevõtlust soodustavate koolituste korraldamine	x	x	x	x	VV
4. Loodusturismi arendamine (matkajuhtide koolitus, paketid, aktiivsed tegevused)	x	x	x	x	VV
5. Ettevõtlike inimeste leidmine ja kaasamine „Maale elama“ programmi kaudu	x	x	x	x	VV/KÜ
6. Sotsiaalse ettevõtluse propageerimine töökohtade loojana	x	x	x	x	VV
7. Vana-Antsla mõisa arendamisele kaasaaitamine (KOV-MTÜ-RIIK-ERA)	x	x	x	x	VV/KÜ
8. Ettevõtlustoetuste maksmine väljatöötatud korra alusel		x			VV
9. Antslast pärit kõrgkooli ja kutseõppeasutuste õpilaste kaasamine praktikale Antsla valda (praktikakohtade infolist)	x	x	x	x	VV/Gümn
4.2. ETTEVÕTLUSE TARISTU – ettevõtjatel on soodsad tingimused äri alustamiseks ja laiendamiseks					
1. Koostöös kohalike ja piirkondlike ettevõtjatega ühistranspordi võimaluste arendamine	x	x	x	x	VV
2. Kobela tööstusala väljaarendamine, sh maa taotlemine munitsipaalomandisse	x	x	x	x	VV
3. Väikeettevõtluseks sobivate ruumide rentimine	x	x	x		VV/KÜ
4. Taluturu käivitamine, sh maa taotlemine munitsipaalomandisse	x				VV
5. Antsla valda kaugtöökohtade loomise toetamine	x				VV
6. Loome- ja taaskasutuskeskuse rajamine					KÜ/VV

5. EESMÄRK: Antsla valla pärand on hästi hoitud ning targalt kasutatud kogukonna ja külaliste huvides					
	2016	2017	2018	2019	
1. Kodukandi ajaloo ja kultuuripärandi (sh kolhoosipärand) kogumise, säilitamise ning tutvustamise toetamine koostöös haridusasutustega					KÜ
2. Vähetuntud ja hääbuvate käsitööoskuste ning traditsioonide tutvustamine, õpetamine ja populariseerimine läbi praktilise tegevuse õpilastele ja täiskasvanutele.					KÜ
3. Pärandialaste ürituste, töötubade ja koolituste läbiviimine					KÜ
4. Hoburakendite valmistamise töökoja projekteerimine ja ehitamine Vana-Antslasse					KÜ
5. Olemasolevate pärandkultuuri ressursside/ võimaluste kaardistamine					KÜ/VV
6. Kunsti- ja loomeinimeste residentuuri ja näituste korraldamine					KÜ
7. Antsla valda tutvustava jalgrattaraja marsruudi koostamine ning raja tähistamine		x	x		VV/KÜ
8. Koostöös era- ja kolmanda sektoriga turismiinfopunkt-muuseumi loomine		x	x		VV/KÜ

* VV - Antsla Vallavalitsus, KÜ – kodanikeühendused, KSK – Antsla Kultuuri- ja spordikeskus, LL- Lusti Lasteaed, Gümni - Antsla Gümnaasium

Visioon 2025	Antsla vald on atraktiivne elukeskkond				
Strateegilised valdkonnad	... kus kasutatakse hästi kohalike inimeste potentsiaali ja koostööd;	... kus noored ja noorsootöö on väärtustatud;	... kus lapsed ja noored saavad hea hariduse;	... kus on töökohti erinevate eelistuste ja oskustega inimestele;	... kus väärtustatakse ajaloo-, kultuuri- ja looduspärandit.
<u>Eesmärgid</u>	Vallas on väärtustatud tugevad kogukonnad ja huvigrupid kelle kaasatus ja koostöö on tulemuslik	Vallas on ühtne ja koordineeritud noorsootöö juhtimine ning noortega arvestatakse ning neid tunnustatakse	Kõik Antsla lapsed saavad hea hariduse ja välja arendada oma anded, võimed ja oskused	Läbi ettevõtluse on suurenenud töökohtade arv ning paranenud ettevõtjate koostöö omavahel ning kogukonna ja omavalitsusega	Antsla valla pärand on hästi hoitud ning targalt kasutatud kogukonna ja külaliste huvides
Valdkondlikud arendusfookused	Toetatakse omaalgatust, eriti uuenduslikke ideid	- toetatakse piirkondlikke noortetubasid ja ühendusi	-õpikeskkond Antsla Gümnaasiumis on õpilaskeskne	- kaugtöökohtade loomine	- Antsla valda tuntakse üle üle Eesti, sinse mõisa kaudu
	- kokkusaamised ja arutelud volikogu, valitsus, külavanemad, elanikud, valdkonnajuhid	noored on tunnustatud ning ühiskondlikult aktiivsed	- oma suuna/suundade leidmine	- läbi erinevate projektide ettevõtluse toetamine	- Siinsete vaimuinimeste pärandi väärtustamine
	tegutsetakse tulemuslikuma kaasamise nimel	- kogukond toetab sotsiaalselt lapsi, noori ning noori peresid	-lasteaia ja kooli koostöö	- kohaliku ressursi kasutusele võtmine ja väärimine väikeettevõtluseks	- muuseum, loomemaja, ruumide rent mõisas
	- meeskonnatöö, koostöökoolitused, ühised reisirid huvigruppidele	- noortega tegelejad on tunnustatud ja toetatud	-vahetusõpetajate aktiivsem kasutamine	- turismivaldkonna ettevõtete edendamine	- Antsla lood ja nende müümine

	- eakate kaasamine	- noortel ei ole igav ja neile jääb kodukohast meeldiv kogemus, kuhu tahetakse tagasi tulla	- õpilastranspordi korralduse parandamine	- alustavate ettevõtete toetamine	- kohaliku käsitöökoja käivitamine
	- külaseltsid ja -vanemad kaasatakse valla inforuumi	- noortefondi loomine	- koostöö teljel kool - kodu-KOV	- ettevõtluseks kasutatavate tühjade pindade kaardistamine ja reklaamimine	-looduspärand kui võimalus erinevateks tegevusteks
	- külapäevade ja küladevaheliste kokusaamiste - võistluste korraldamine	- noortevolikogu arvamuste ja ettepanekutega arvestatakse	- gümnaasiumi aktiivne reklaamitöö	- ettevõtjate ja KOV koostöö	
	- valla päevade ellukutsumine	- noortelaagrite toetamine		- Kobela tööstusala turundamine	
	- külavanemate süsteemi käivitamine, koostöö ja kaasamine				
	- koostöö endiste, tänaseks edukate antslakatega				
Horisontaalsed arendusfookused	Vallasisene transport ning ühistransport Võrru, Tartusse ja teistesse keskustesse võimaldab elanikele ligipääsu headele töökohtadele ning huvitegevusele ja haridusele				
Põhiväärtused	haridus, kultuur, sport, huviharidus, väikeettevõtlus, teenused, noorsootöö, pärand, maine, koostöö ja tunnustamine				
Baasressurss	kohalikud inimesed, valla paiknemine ning loodus- ja kultuuripärand				

Strateegiakaart on väljund 2014. aasta kevadel korraldatud arenguseminaridel kokkulepitust.

(väljavõte kultuurimälestiste riiklikust registrist 28.04.2015)

Jrk nr	Nimi	Aadress	Mälestise liik
1	Rahvapärimestega seotud kivi "Lootuskivi"	Säre küla, Villako	arheoloogiamälestis
2	Kalmistu	Ähijärve küla, Sarik-Siimani	arheoloogiamälestis
3	Antsla vasallilinnuse kultuurkiht	Vana-Antsla alevik, Antsla mnt 11	arheoloogiamälestis
4	Kivikalme "Kabeliase", "Kirikuase"	Rimmi küla, Ivaski-Karli	arheoloogiamälestis
5	Kalmistu "Matuseaid"	Rimmi küla, Ivaski, Rimmi küla, Ivaski-Karli (2)	arheoloogiamälestis
6	Kalmistu	Rimmi küla, Linnuka	arheoloogiamälestis
7	Kivikalme "Kirikuase"	Antsla linn, Villaliina tn 9 // Diana, Kollino küla, Lüüsi (2)	arheoloogiamälestis
8	Kalmistu "Kalmemägi", "Kirikuase"	Antsla linn, Villaliina tn 9 // Diana	arheoloogiamälestis
9	Asulakoht	Mähkli küla, Ala-Mähkli	arheoloogiamälestis
10	Vana-Antsla mõisa rehi, 19 saj. II pool	Vana-Antsla alevik, Kuivati	ehitismälestis
11	Vana-Antsla mõisa tall, 19 saj. I pool	Vana-Antsla alevik, Kutsekeskkooli	ehitismälestis
12	Vana-Antsla mõisa meierei, 19 saj. II pool	Vana-Antsla alevik, Järve tn 1	ehitismälestis
13	Vana-Antsla mõisa meierei, 19 saj. II pool	Vana-Antsla mõisa meierei, 19 saj. II pool	ehitismälestis
14	Vana-Antsla mõisa moonakatemaja 2., 19 saj.	Vana-Antsla alevik, Antsla mnt 12	ehitismälestis
15	Vana-Antsla mõisa moonakatemaja 1., 19 saj.	Vana-Antsla alevik, Järve tn 11, Vana-Antsla alevik, Järve tn 5 (2)	ehitismälestis
16	Vana-Antsla mõisa moonakatemaja 3., 18/19 saj.	Vana-Antsla alevik	ehitismälestis
17	Vana-Antsla mõisa moonakatemaja 1., 19 saj.	Vana-Antsla alevik, Antsla mnt 6	ehitismälestis
18	Vana-Antsla mõisa kuivati keldriga, 19 saj.	Vana-Antsla alevik, Kolme-Tamme	ehitismälestis
19	Vana-Antsla mõisa ait 2., 18 saj. II pool	Vana-Antsla alevik, Kolme-Tamme	ehitismälestis
20	Vana-Antsla mõisa ait 1., 18 saj. II pool	Vana-Antsla alevik, Antsla mnt 4	ehitismälestis
21	Vana-Antsla mõisa valitsejamaja, 18 saj. II pool	Vana-Antsla alevik, Antsla mnt 4	ehitismälestis
22	Vana-Antsla mõisa kärnerimaja, 19 saj.	Vana-Antsla alevik, Kutsekeskkooli	ehitismälestis
23	Vana-Antsla mõisa vesiveski, 19 saj.	Vana-Antsla alevik, Kutsekeskkooli	ehitismälestis
24	Vana-Antsla mõisa kelder, 19 saj.	Vana-Antsla alevik, Antsla mnt 11	ehitismälestis
25	Vana-Antsla mõisa piirdemüürid,	Vana-Antsla alevik, Antsla mnt 4	ehitismälestis

	19 saj.		
26	Vana-Antsla mõisa väravapostid, 19 saj.	Vana-Antsla alevik, Antsla mnt 11	ehitismälestis
27	Vana-Antsla mõisa park	Vana-Antsla alevik	ehitismälestis
28	Vana-Antsla mõisa peahoone, 18/19 saj.	Vana-Antsla alevik, Antsla mnt 11	ehitismälestis
29	Antsla linnuse säilmed, 15 saj.	Vana-Antsla alevik, Antsla mnt 11	ehitismälestis
30	Tsooru mõisa möldrimaja, 19 saj.	Tsooru küla, Tuuleveski	ehitismälestis
31	Tsooru mõisa tuuleveski, 19 saj.	Tsooru küla, Tuuleveski	ehitismälestis
32	Tsooru mõisa park	Tsooru küla	ehitismälestis
33	Tsooru mõisa ait, 19 saj. II pool	Tsooru küla, Aida	ehitismälestis
34	Graafika "Kena koht ka", C. Klar (pehmelakk)	Lusti küla, Algkool-lastead	kunstimälestis
35	Akvarell "Orhideed", A.Vint (guass)	Lusti küla, Algkool-lastead	kunstimälestis
36	Akvarell "Sinililled", M.Leis, 1975 (akvarell)	Lusti küla, Algkool-lastead	kunstimälestis
37	Maal "Õõliblikas", J.Palm, (õli, lõuend)	Lusti küla, Algkool-lastead	kunstimälestis
38	Maal "Õitsev maa", K.Kaasik, 1972 (õli, lõuend)	Lusti küla, Algkool-lastead	kunstimälestis
39	Maal "Valgus", L.Lapin, 1975 (õli, lõuend)	Lusti küla, Algkool-lastead	kunstimälestis
40	Maal "Suvemaastik", T.Vint, 1973 (õli, lõuend)	Lusti küla, Algkool-lastead	kunstimälestis
41	Maal "Lõuna-Eesti maastik", R.Sepp, 1946 (õli, lõuend)	Linda Rahvamaja	kunstimälestis
42	Maal "Loojang", L.Siim, (õli, lõuend)	Linda Rahvamaja	kunstimälestis
43	Hauasammas Jaan Antsovi haul, E.Taniilo, 1976 (graniit)	Antsla linn, Metsakalmistu	kunstimälestis
44	Tornikell, 1893 (pronks)	EAÕK Antsla-Kraavi Prohvet Eelija kirik	kunstimälestis
45	Laelühter, 18.saj. II pool (pronks, kristall)	EAÕK Antsla-Kraavi Prohvet Eelija kirik	kunstimälestis
46	Harmonium, USA töö, 19/20.saj. (puit, metall)	Jaani tn 24, EEKBKL Antsla palvela	kunstimälestis
47	Karikas, 20.saj. (valge metall)	Jaani tn 24, EEKBKL Antsla palvela	kunstimälestis
48	Küünlajalg, 20.saj. (kollane metall)	Jaani tn 24, EEKBKL Antsla palvela	kunstimälestis
49	Küünlajalg, 20.saj. (kollane metall)	Jaani tn 24, EEKBKL Antsla palvela	kunstimälestis
50	Harmonium, A.S. J.Estey&Co, 19. saj. (puit, metall)	Soo tn 9, EELK Antsla palvela	kunstimälestis
51	Küünlajalg, 19.saj. (vask, hõbetatud)	Soo tn 9, EELK Antsla palvela	kunstimälestis
52	Küünlajalg, 19.saj. (vask, hõbetatud)	Soo tn 9, EELK Antsla palvela	kunstimälestis
53	Vabadussõja mälestussammas	Antsla linn, 70 Antsla-Vaabina tee	ajaloomälestis
54	II maailmasõjas hukkunute ühishaud	Litsmetsa küla, Antsla metskond 6	ajaloomälestis

55	II maailmasõjas hukkunute ühishaud	Tsooru küla, Tsooru park	ajaloomälestis
56	Tsooru (Lepistu) ministeeriumikooli hoone	Roosiku küla, Lepistu kool	ajaloomälestis
57	Kraavi kalmistu	Kraavi küla	ajaloomälestis
58	Kraavi kihelkonnakooli hoone	Kraavi küla, Kooli	ajaloomälestis
59	Kaika kalmistu	Kaika küla, Kaika kirik,	ajaloomälestis
60	Antsla Metsakalmistu	Taberlaane küla, Antsla metsakalmistu	ajaloomälestis
61	II maailmasõjas hukkunute ühishaud	Taberlaane küla, Antsla metsakalmistu	ajaloomälestis